

Betreft : Provinciale staten van Groningen en anderen

Ontvangen op:

- 5 APR. 2019

Plas I Bossinade

5.1.2e

Postbus 1100
9701 BC GRONINGEN

Datum
4 april 2019

Ons nummer
201810054/1/A1

Uw kenmerk
5.1.2e

Inlichtingen

5.1.2e

5.1.2e

Onderwerp
Instemmingsbesluit Groningen gasveld
2018-2019
gaswinning

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij zend ik u - ter informatie - stukken die betrekking hebben op de bovenvermelde procedure.

Zoals u is meegedeeld, zal de zaak op 17 april 2019 worden behandeld op een zitting.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Raad van State

Afdeling Bestuursrechtspraak

Postbus 20019

2500 EA Den Haag

RAAD VAN STATE	
INGEKOMEN	
03 APR. 2019	
ZAAKNR.	
AAN:	
BEHANDELD DD:	PAR:

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Siddeburen, 2 April 2019

Onderwerp ; Instemmingsbesluit Groningen gasveld 2018 – 2019 gaswinning

Betreft; aanvulling op het beroepschrift

Zaaknummer; 201810054/1/A1

Appellant nummer; 1D

Hoogedelgestrenge Raad,

Hierbij maken wij gebruik , om de reeds ingediende beroepschrift aan te vullen, en te verduidelijken.

Ondanks de toezeggingen van de minister in de media ten aanzien van het onderliggende wetsvoorstel, Wijziging van de Gaswet en van de Mijnbouwwet betreffende het minimaliseren van de gaswinning uit het Groningenveld (daarnaar Minimalisering), aangaande het betwiste instemmingsbesluit. Zal het wetsvoorstel er niet toe leiden om de risico's voor de bewoners zo snel mogelijk en zo veel mogelijk te beperken. Daarmede zal het instemmingsbesluit niet voldoen aan de vereisten van artikel 2 van het EVRM. Uit artikel 2 vloeit de verplichting voort om passende maatregelen te nemen, om de levens te beschermen. Verder verplicht artikel 2 EVRM er toe dat met het oog op deze risico's moet worden voorzien in een effectief wettelijke bestuurlijke kader. Het gaat nu niet aan de orde is door het niet uitvoeren van een milieu effecten rapportage , aangaande de technische veranderingen, die in het verleden en in de toekomst zullen plaatsvinden. En enkel genoeg te nemen met een verwachting aangaande de bodemdaling.

De kans op schade is afhankelijk van meerdere factoren. Nu het Groningenveld in de laatste fase van de gaswinning is beland, met als gevolg dat de productietechniek daarop is aangepast. Is het niet onaannemelijk dat de bovengrond daarop schadelijk reageert. Daarmee is het reëel, dat met het huidige productiefilosofie betreffende de gevolgschade grote onzekerheden blijven bestaan. De minister is niet open of heeft naar gelaten te onderzoeken over de oorzaken en effecten relatie aangaande de blootgestelde risico.

De plaatsgebonden risico is mede afhankelijk van de hoeveelheid en tijdsduur van de gaswinning

Volgens de minister zal een afnemende productie in de tijdsduur leiden tot een afnemende schade kans. Helaas creëert de minister hier een verkeerd beeld. Lokaal in het, oosten en zuiden, neemt de gaswinning toe en zal dan ook leiden tot schade. Doordat het zuiden van het veld van een andere karakter is, kunnen de negatieve gevolgen zich anders manifesteren.

Tevens luidt de komende productiefilosofie een experimentele fase van productie proces is. Op de huidige productiefilosofie kan op ervaring geen beroep worden gedaan, en ieder uitspraak over de kansen op risico heeft dus een puur speculatieve karakter . onzekere risico dienen zich vaak aan bij nieuwe technologie, zoals de Long Term Project.

De tijdsduur van de productie van het Groningenveld is voor onbepaalde tijd, vanuit het akkoord op hoofdlijnen wordt de tijdsduur van de gaswinning als volgt omschreven;

Artikel 3 Besluitvorming over de productie van Groningen gas

"3.2 Partijen hebben als aanname voor dit akkoord genomen dat de gaswinning uit het Groningenveld word afgebouwd conform het basispad van het kabinet in een gemiddeld jaar uit voorgenoemde kamerbrief met een zekere marge en dat de beëindigen van de gaswinning uit het Groningenveld plaatsvindt tussen 2028 en 2035. Wanneer de gaswinning uit het Groningenveld lager wordt dan 12 miljard M³ per jaar zullen Partijen te goede trouw:"

In het wetsvoorstel Minimalisering is er een opening ten aanzien van de belanghebbenden opgenomen. De opening kan een verlenging van de tijdsduur , op basis van economische activiteiten genereren , hetgeen niet in lijn is met de geest van de wet.

"Voordat de Minister de operationele strategie vaststelt, legt hij de voorgestelde operationele strategie van de vergunninghouder ook voor advies voor aan de betrokken lagere overheden (artikel 52d, vijfde lid) en aan de Mynraad (artikel 105, derde lid, onderdeel d). Daarnaast is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing, zodat een ieder een zienswijze kan indienen."

Gezien het wetsvoorstel Minimalisering niet overeenkomstig is aan het beleid van de Kleine Velden. Is het denkbaar dat belanghebbende, gasvelden met een hoge PE waarde en LNG gas, belang hebben in de toegang tot het laag calorische gasnet. Met andere woorden in de operationele strategie zijn ook de exploitanten van het Kleine Velden beleid belanghebbende. En kunnen juridische het Groningse gas af dwingen.

In het betwiste instemmingsbesluit en daarmee de onderliggende wijziging van de Gas- en Mijnbouwwet, omschrijft de minster het als een maatschappelijk belang om de eindafnemers te voorzien van de benodigde hoeveelheid geschikte gas (er is geen kwaliteitsnorm aan het gas toegevoegd). De minster probeert een beeld te scheppen, dat bij de huidige hoeveelheden, enkel aan de leveringszekerheid kan worden voldaan, in de behoefte van afnemer van laagcalorische gas, en dat het Groningen gas enkel als sluitpost aan deze behoefte zal worden ingezet. Met andere woorden eerste L-gas met toevoeging van verrijkte H- gas, en daarnaar G-gas

De minster claimt het gerechtvaardigd om vanuit deze definitie voortgang van schade, materieel en immaterieel, te continueren. Door afbreuk te doen aan de Rechten van de Mens, aangaande toegang tot het recht. En door de aanbevelingen van het hooglerarenpanel betreft de interpretatie van de veiligheidsnormen in het berekeningswijze van het risico. Kan ik als gedupeerde, met volle overtuiging uit spreken van de onrechtvaardige balans.

Nu de minster voortgang verlangt , op de onrechtmatig grondslag van een ongedefinieerde term van maatschappelijk belang. Is het gerechtvaardigd dat ook andere economische activiteiten van de leden van het Gasgebouw zich moeten conformeren aan het "maatschappelijk belang" en daarmee verbonden consequenties die het voortbrengt als gevolg van natuurlijke krachten en wetgeving. Immers het is gebleken uit de twee rapporten van het Onderzoeksraad voor Veiligheid dat de Staat maar ook de Staat onzorgvuldig heeft gehandeld (Aardbevingsrisico's in Groningen 18 maart 2015/Stand van zaken opvolging aanbevelingen 13 april 2017¹).

(¹ www.onderzoeksraad.nl)

Daarmede is het rechtmatig om aanspraak te maken op de beëindiging van alle omgevingsinvloeden die een uitwerking hebben op de hoeveelheid én de fluctualiteit van het delven van het Groningenveld .

De vitale functie van de netbeheerder

Op grond van artikel negen , tweede lid , van richtlijn 2009/73 mag de netbeheerder van het landelijk gastransportnet geen controle uitoefenen over een onderneming die actief is op het gebied van productie (en handel en levering van gas)

De Autoriteit Consument en Markt heeft de mogelijkheid om beleidsregels vast te stellen en daarmee ook grenzen te stellen de toelaatbaarheid van de invoeding van gas uit bijvoorbeeld kleine velden of de Norskvelden van Shell. Deze aanspraak wijkt af van het huidige beleid dat er op gericht is te bevorderen dat alle kleine velden worden ingepast, ook die met afwijkende gaskwaliteit.

Het is unfair dat de minister de Autoriteit Consument en Markt opdracht geeft om beleid vast te stellen over de wijze waarop de kosten van de bouw van een stikstoffabriek door de netbeheerder kunnen worden terugverdient. De gedupeerden moeten de kosten dragen van het "maatschappelijke

belangen , terwijl de netbeheerder zijn kosten mag terugverdienen. Het geeft wel uitleg aan de inzet van de stikstof fabriek, zoals omschreven in het ontwerp instemmingsbesluit.

Het proces van bijmenging van H-gas in het G-gasnet wordt al tientallen jaren toegepast. Een aantal factoren draagt ertoe bij dat het vraagstuk van de gaskwaliteit in ons land de laatste tijd belangrijker is geworden: de komst van LNG in ons land betekent de invoer van aardgas van een andere samenstelling dan het traditioneel beschikbare aardgas uit binnen- en buitenlandse bronnen.

Een punt van zorg is dat het type H-gas dat in steeds grotere volumina wordt toegevoegd meer hogere koolwaterstoffen kan bevatten (ethaan, propaan en andere hogere koolwaterstoffen). Het gevolg daar weer van is dat het uiteindelijk beschikbare gasmengsel m.b.t. het PE-getal een stijgende tendens kan vertonen. Het PE-getal van gas uit het Groningenveld bedraagt 2,2. Door toevoeging van H-gas, bijvoorbeeld afkomstig uit de Gate LNG terminal op de Maasvlakte, aan het G-gasnet kan het PE-getal boven de grenswaarde van 5 komen. Handhaving van een grenswaarde voor het PE-getal betreft een veiligheidsaspect. Deze parameter zorgt voor een borging van een veilige toepassing van, in dit geval, G-gas in uiteenlopende typen verbrandingstoestellen.

De minister heeft in de komende wetgeving en in het instemmingsbesluit, overeenkomstig met de komende productie filosofie. De ruimte gecreëerd om bij "afwijkende vraag" of bij "ongewone" omstandigheden . tijdelijke verhogingen of "maatregelen" te nemen. Het is zeer aannemelijk om aan te nemen dat deze omschreven activiteiten het gevolg zijn van een verhoging van de PE waarden in het laagcalorische gasnet . In concreto de veroorzaker van de verhoging van de PE waarden liggen in een economische activiteit. En mogen daardoor geen consequenties hebben op de onzekerheden, aangaande de vlakke winning voor de gedupeerden.

Op basis van de maatschappelijke verplichtingen ten aanzien van het Groningenveld, zou een beleid gericht op begrenzing van de gasinvoer qua PE-waarde het gasrotondeconcept en de centrale rol als handelsplaats voor gas in Noordwest-Europa die ons land vervuld kunnen beperken. Immers het succes van het gasrotonde concept en de TTF is mede op gebaseerd dat ons land zich openstelt voor in- en doorvoer van gas zonder dat aan die handel serieuze kwaliteitsrestricties worden gesteld. Waar omringende landen wel een beleid introduceren om ingevoerd of uitgevoerd gas aan specificaties te binden en daarmee het risico accepteren hun handelspositie te beperken (bijv. UK), zou ons land juist door een liberaal handelsbeleid een competitief voordeel kunnen uitbouwen als gasrotonde. Relatief goedkoop gas met van het gemiddelde sterk afwijkende kwaliteitsspecificaties kan dan in die gedachtegang juist worden aangekocht; dit kan een economische voordeel impliceren. Daar staat tegenover dat in Europa wordt gepoogd de H-gasspecificaties te harmoniseren. Dit zou dan weer een overweging kunnen zijn voor ons land om daarbij aan te sluiten teneinde met het oog op de doorvoerfunctie van de gasrotonde nieuw gas niet alleen te kunnen ontvangen, maar ook zonder problemen weer te kunnen uitvoeren. Vooralsnog valt deze optie, als gezegd, buiten het huidige beleidskader van de overheid, omdat deze bij monde van de overheid duidelijk heeft aangegeven niet te willen tornen aan de vrijheid van invoer van gas, ongeacht de kwaliteitsspecificaties daarvan.

(Edgar Transitiestudie G-Gas, www.vemw.nl)

Het bovenstaande geeft een geheel andere beeld aangaande de operationele definitie van de term "sluitpost"

Artikel 1 Eerste Protocol EVRM vereist een belangenafweging tussen de mate van inmenging in het eigendomsrecht en het met die inmenging gediende algemene belang. Er moet een redelijk evenwicht, een "fair balance", worden gevonden tussen het eigendomsrecht en het algemene belang.

Daarmede is het rechtmatig om te eisen, aangaande de maatschappelijke ontwrichting, om enkel verrijkte hoogcalorische gas toe te laten met een lage PE waarde in het laagcalorische netwerk. Het heeft als gevolg dat er geen "omstandigheden" kunnen ontstaan waardoor er met spoed gas uit het Groningenveld moet worden bij gepompt. Niet om de noodzaak, zoals in de geest van de wet, maar enkel om het economische beleid van het kleine velden beleid te doen laten continueren. Het behoort ook tot de verplichting van de minister gezien de maatschappelijke ontwrichting in Groningen, om voorrang te geven aan andere mogelijkheden.

Uit vaste jurisprudentie van het EHRM blijkt dat regulering van eigendom gerechtvaardigd kan worden als er een gerechtvaardigd algemeen belang wordt gediend. Dit vereiste brengt met zich mee dat de maatregel voorzienbaar moet zijn om het gestelde doel te bereiken en het zelfde doel niet moet kunnen worden bereikt met een andere lichte doel.

De minister heeft niet voren gebracht, noch gemotiveerd waarom de leveringszekerheid niet op de naar voren gebracht wijze is ingevuld. Exploitant van het Kleine Velden beleid en van de aanvoer van LNG bezitten kennis waarop het Nederlandse gassysteem van G gas kwaliteit functioneert. De vergunninghouder had dus kunnen voorzien, gezien de langdurige maatschappelijke discussie, dat de wetgever op die gebieden maatregelen zou nemen. En iedere geval gelijkwaardig als omringende landen. Immers ten algemene moeten ondernemingen er rekening mee houden dat overheidsbeleid kan wijzigen en dat dit gevolgen kan hebben voor hun bedrijfsvoering. Daarmee is er een fair balance tussen de regulering van het eigendomsrecht van de vergunninghouder van gasvelden met een hoge PE en het algemene belang.

Het beleid zou overeenkomen met de uitspraak aangaande de fosfaatreductie van de melkveehouders versus de Staat.

En komt overeen met de algemene benadering van risicobeleid;

Er is sprake zijn van aanvaardbare risico's, mits maatregelen gericht op reductie in acht worden genomen.

"Op het moment dat een grote aardbeving tot meerdere slachtoffers leidt met ernstige verwondingen of zelfs leidt tot slachtoffers die als gevolg van een grote aardbeving komen te overlijden, kan de Minister een aanwijzing geven de productie te verminderen. De Minister kan dan beslissen dat de risico's voor de veiligheid van leveringszekerheid of het maatschappelijk belang van leveringszekerheid ondergeschikt zijn aan de gevolgen van de gaswinning."

Artikel 52 E, Wijziging van de Gaswet en van de Mijnbouwwet betreffende het minimaliseren van de gaswinning uit het Groningenveld.

Veiligheid

De veiligheid van de Groningers is gefundeerd op een uitgedunde benadering van onzekerheden.

Om aan de motivatie te voldoen aangaande het veiligheid risico heeft de minister drie hoogleraren gevraagd om de veiligheidsrisico te berekenen.

De input van een onderzoek, zal immer de uitkomsten beïnvloeden, verander de waarden, en daarmee zal ook de uitkomsten veranderen.

In een gangbare risico benadering, staat de risico analyse primaire, en wordt het beleid, naar redelijkheid en billijkheid geschreven aangaande de risico. Het advies van de commissie Mijdam had reeds als input de continuïteit van de gaswinning. Het huidige advies is enkel de uitkomsten van de commissie Mijdam versmald.

Bij het inschatten van risico's gaat om processen die in ieder geval drie componenten kennen:

- 1) identificatie en zo mogelijk een schatting van een gevaar;
- 2) bepalen van de mate van blootstelling of kwetsbaarheid voor het gevaar;
- 3) een risicoschatting in termen van kans maal gevolg .

De waarden die uit onderliggende onderzoek moet voort komen, hetgeen de veiligheid van de Groninger op een rechtmatige basis moet waarborgen, (geen gekozen risico, en voorafgaand geen signalen) is gebaseerd op de definitie van het individueel risico. Voorkomend uit deze definitie kan er geen sprake zijn van cumulatie van risico.

Als gevolg worden de uitkomsten worden gekenmerkt door zachte feiten en harde waarden

Nu deze berekening uit gaat van gemiddelde risico per individu, bied het geen zekerheid voor de toekomstige veiligheid voor de individu. Nu de grootste dreiging van seismische risico ligt in een gebied, waar amper bedrijven zijn met personeel. Is het heel aannemelijk dat deze wijze van bereken een betere uitkomst bied, immers een gemiddelde bewoner van een gebied met een hoog risico seismische risico bevind zich zeer veel uren buiten het gebied, of is op een versterkte school.

Uitgaande van andere waarden, en verwerkt in de definitie van het object gebonden individueel risico zal de uitkomst, en daarmee het beleid beïnvloeden .

Het bovenstaande zal uitgaan van de zwakkere individu in het gebied, en behoort van uit maatschappelijke normen leiden te zijn. Immers de risico behoud een economische karakter .De berekening van de minster is vereist, van uit maatschappelijke normen overeen te komen met een risicoanalyse van de zwakkere situaties in het bedreigde gebied. Bijvoorbeeld een veehouder in een monumentaal pand ,heeft een zeer hoge object gebonden risico. Maar ook een oudere die slechte ter been in een enkelsteen, op staal gefundeerd arbeiders woning . De bovenstaande omschreven gebouwen zijn talrijk aanwezig in het gebied met een hoog seismische risico.

Als meerdere factoren zich samenvoegen is er een hoge mate van object gebonden risico, bijvoorbeeld tijdens een griep epidemie. Met de combinatie van een strenge winter en de "omstandigheden" van vervuilde gas. Hetgeen verdund moet worden doormiddel van het Groningse gas.

Aangaande de cumulatie, dat volgens de drie hoogleraren verwaarloosbaar is, door de uitkomst van de gekozen definitie. In deze denkpatroon, van enkel het berekenen van veiligheid, met daarin een welgekozen berekening, is het reëel om de subjectieve veiligheid uit te leggen, als een opgelegde onzekerheid, een dreiging waar belanghebbenden zelf niet aan blootstaan.

De subjectieve veiligheid, is een balans tussen een daadwerkelijk risico en een geestelijke aanname. De daadwerkelijk risico, op basis van een object gebonden risico, is de risico van alle natuurlijke krachten die constructie van een bouwwerk beïnvloeden. En niet zoals de minister uitgaat van een eenzijdige aardbeving. De daadwerkelijke risico wordt veroorzaakt door meerdere factoren, het negeren van deze onzekerheden vergroot de risico waar de mens aan bloot wordt gesteld. Met andere woorden; het is het ontbreken op de inzicht van de schade, maar wel kennis van de omvang van de schade.

De geestelijke of intuïtieve aanname van onveiligheid heeft als fundament het verleden waarbij de risico te laag zijn ingeschat of te laat zijn onderkend en tot grote maatschappelijk schade heeft geleid. En wordt gecontinueerd door geen kritische beleid te voeren aangaande de ontwikkelingen van bovengrond. Een van de vereisten is dat het beleid geen onevenredige last op de betrokkene mag leggen. En daarbij behoort ook het geestelijke gezondheid. Open communiceren en kritische instrumenten toepassen, aangaande het beoordelen van schade. De minister heeft nimmer de wens uit gevoerd van de Tweede Kamer aangaande het plaatsen van tilt meters. De gekozen definitie individueel risico verlangt van de minister niet om de onzekerheden aangaande constructieve veiligheid juist te analyseren. (Wereldwijde tilt meters monitoring en de meerwaarde van tilt meters in Groningen, www.provinciegroningen.nl)

Door enkel de uiteindelijke verwachtingen van de bodemdaling mee te nemen in zijn besluit. Met de kennis dat de verwachting behoeft niet overeenkomstig te zijn komen met de real-time effect. Het gedrag waarop het gas zich verspreid in de ondergrond is er een grote tijdsepisode tussen de verwachtingen, wellicht menig decennia, en de real-time. In de brief van de Nam van 21 april 2015 met de titel reactie Nam op OvV-rapport ⁽¹⁾

“De breed gedeelde veronderstelling was en is dat de bodemdalingsschotel dusdanig is uitgestrekt en de bodemdaling dusdanig gelijkmatig is, dat deze bodemdaling geen merkbare invloed heeft op gebouwen en infrastructuur”

Ik ervaar het als rechtvaardig om te zeggen is dat uw onbegrip aangaande subjectieve veilig, ligt enkel verscholen in het negeren van risico. Ter bescherming van de economische activiteiten. De uitleg is gelijkwaardig aan uw definitie van uw voorganger ten aanzien van achterstallig onderhoud. Hetgeen u niet deelt in de nieuwe wetvoorstel Minimalisering, pagina 22). Maar nu menige burger de basis heeft gelegd (doormiddel van de A,B, C van de schade vaststelling) Is de economische risico verschoven naar immateriële schade. En daarmee probeert u de schade in de toekomst neer te leggen in het verleden.

Doch heeft de minister de verplichting op grond van artikel 14, eerste lid van de Grondwet dat onteigenen alleen plaats kan vinden in het algemeen belang, op basis van een formeelwettelijk grondslag en tegen een vooraf verzekerde schadeloosstelling. Volgens vaste jurisprudentie is er sprake van onteigening van een schuur wanneer er geen economisch waarde of een zinvolle

gebruiksmogelijkheid behoudt, dit is het gevolg van de aanbevelingen van het panel, aangaande de versterkingen.

De risico is een aanmerkelijk complex begrip, en niet onderkennen van het subjectieve veiligheid, is niet de bereidheid om de problemen vanuit verschillende disciplinaire en maatschappelijke perspectieven te bezien.

Dat de overheid op het terrein van fysieke veiligheid een voorname verantwoordelijkheid heeft is onomstreden. Hoewel er in de grondwet geen directe inspanningsverplichtingen staan om 'fysieke veiligheid' te garanderen, heeft de overheid op basis van twee grondwetsartikelen wel degelijk taken te vervullen die hiermee samenhangen. Zo stelt artikel 21 dat "de zorg van de overheid is gericht op de woonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu" en luidt artikel 22.1: "De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid".

Zo kort als deze beide grondwetsartikelen zijn, zo omvangrijk zijn de taken van de minister.

Het voorzorgsbeginsel

Nu de minister verantwoordelijk is voor de operationele productie. Is het gerechtvaardigd om als uitgangspunt voor de fysieke veiligheid, voorzorgsbeginsel te hanteren. En om actief om te gaan met de onzekerheden. Vanuit de maatschappelijke positie van de minister, heeft de minister onvoldoende gemotiveerd aangaande de kwetsbaarheid van de mens, samenleving en natuurlijke omgeving en van de onzekerheden die daarbij in het geding zijn

Het voorzorgsbeginsel verplicht de minister, aangaande risico's, om verruiming van verantwoordelijkheden toe te eigen En niet de beperkt verantwoordelijkheid tot de voorzienbare (enkel aardbevingen) schadelijke gevolgen. De aandacht behoort te liggen op de kwetsbaarheid van de omgeving. De noodzaak *potentiële* risico's te identificeren en actief op zoek te gaan naar onzekerheid, en zo nodig maatregelen te nemen ook als nog onzekerheden blijven bestaan, vloeit daaruit voort. Onzekerheden behoren tot het leven, maar mag nimmer leiden tot bestuurlijke blindheid

Voorzorg vereist naast juridische toegang, immers voor de burger is risico, in deze, een de blootstelling aan onbeheersbare natuurlijke krachten, de wijze waarop het zich manifesteert staat niet vast. Maar de burger behoort het recht te behouden om op zoek te gaan naar de mogelijkheden om de kans dat het gevaar intreedt te behouden. De burger ziet immers gevaren uit het perspectief van de maakbaarheid van het bestaan. Doordat het civiele recht dynamische van aard is zijn het ook toetsing gronden van redelijkheid en billijkheid van een starre schadeprotocol. Het geheel vereist toegang de relevante kennis.

Het negeren van de onzekerheden, neemt de onzekerheid niet weg. Het onthouden van een burger tot het civiele recht, neemt wel weg dat onzekerheden naar de bestuurlijke oppervlakte komt

Noodzaak tot een correcte open schade afhandeling

Uit de positieve verplichtingen van artikel 1 van het EVRM vloeit voort, het recht op toegang tot de rechter en een fair trail bij schade afhandeling die voorkomt uit de gaswinning.

Nu de minister geen verantwoordelijkheid neemt aangaande bouwwerken , voortkomend uit het advies van de hoogleraren panel. Is het gerechtvaardigd om te beroepen op artikel 13 van het EVRM. Het recht op een effectief nationaal rechtsbescherming. Dit impliceert dat er met betrekking tot geschillen over voortkomende schade moet worden voorzien in een adequaat systeem. In deze situatie waarin complexe schade patronen zich voordoen immer informatie aangaande kennis over de gevolgen open moet zijn. Dat houdt in de enkel een verwachtingspatroon van de bodemdaling onvoldoende is. Ook is het van belang dat de minister een verzoek tot de Wet Openbaar Bestuur binnen de kaders van behoorlijk bestuur afhandelt. Vanuit equality in arms, maar ook het recht op schadevergoeding , en het recht op een veilig leefomgeving.

In het onderzoek van TU Delft met de titel; Onderzoek naar de oorzaken van bouwkundige schade in Groningen². Komt duidelijk naar voren dat er in het algemeen met een afwijkende toelaatbare verlaging wordt gewerkt (advies Commissie Schade Grondwater) dan de toelaatbare verlaging waar de commissie Bodemdaling mee werkt. (12.1.3, pagina 133/134)En wederom neemt de minster genoeg met de uitkomst van de commissie bodemdaling, aangaande het toetsen van het winningsplan 2016.

(² [www. Nationaalcoordinatorgroningen.nl](http://www.Nationaalcoordinatorgroningen.nl))

Behalve directe bescherming tegen aantasting van eigendom door de overheid eist het artikel 1 van het EVRM ook bescherming van de staat tegen inbreuk makend handelen of na laten van derden. In combinatie met artikel 14 EVRM biedt artikel 1 een brede terrein waarover het eigendomsrecht zich uitstrekt, voorts ook bescherming tegen ongerechtvaardigde ongelijke behandeling van gelijke gevallen.

Daarmede gezegd hebben dat het zeer urgent om schade patronen inzichtelijk te maken. Doordat de gaswinning een dynamische proces is, zal ook de schadepatronen dynamische zijn. Daarom ervaar ik het als burger als zeer onrechtmatig het civiel recht ontoegankelijk te maken aangaande het recht op schadevergoeding en daarmede het recht op een veilig leefomgeving.

De komende wetgeving onderliggende aan het betwiste instemmingsbesluit zal mijn rechtpositie verslechteren.

De minster negeert schadepatronen ten behoeve van zijn eigen belangen in de gaswinning, en wenst van uit een economische voordeel, voortgang van de gaswinning. Daarom is het noodzakelijk om geen afbreuk te doen aan de huidige ingerichte schade afhandeling. Het is het falen van de minister wat heeft geleid tot de onrust aangaande de afhandeling van de schade. Want de onrust is voorkomend uit de beoordeling van de schade en niet het gevolg van de afhandeling. De voormalige toezichthouders hebben gefaald.

Ook in de komende schadeafhandeling van de overheid is er geen respect voor de beginsel van evenredigheid, égalité, rechtszekerheid en vertrouwen.

In de hoofdlijnen akkoord is wederom geformuleerd , onderoverwegingen, iv;

"De gaswinning uit het Groningenveld veroorzaakt bodembeweging, namelijk bodemdaling en aardbevingen. De aardbevingen leiden tot schade en onrust in de regio"

En de voorgaande samenwerkingsovereenkomst NCG en NAM is om schreven ;

Overwegende het volgende, c;

"De aardgaswinning veroorzaakt aardbevingen die schade tot gevolg hebben."

Hierin ligt duidelijk de fundament van de komende schadevergoeding, het enige verschil is de afhandeling , waarin een bestuursrechter zich voornamelijk richt op de procedure en niet op de beoordeling van de schade.

In het rapport van 22 januari, met de titel Beantwoording vragen Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen, Panel van deskundige⁽³⁾.

(³ www.schadedoormijnbouw.nl)

In het rapport wordt reeds al afbreuk gedaan aan de recht op schade vergoeding en het recht op veilige leefomgeving. Het behoort niet, op basis van maatschappelijk normen en rechtsbeginsel , om een eigen interpretatie van wetgeving te doen. De interpretatie van de wetgeving behoort, in een rechtstaat , thuis in een rechtbank. en niet beoordeeld worden en uitgevoerd worden door een panel van gekozen deskundigen. De vraag is zal de uitkomst van het onderzoek de zelfde uitkomst hebben, als de basis ligt in de resultaten van een tiltmeters.

Het is onrechtmatig dat er een situatie ontstaat, waarbij gedupeerden via het bestuursrecht minder krijgen dan volgens het privaatsrecht het geval zou zijn geweest . In een situatie als deze waarbij de wantrouwen gevoed is door de overheid, is de overheid verplicht om zeer zorgvuldig te handelen aangaande het beoordelen van schade.

De noodzaak van de minister om schade afhandeling vast te leggen in de wet (Wetsvoorstel instituut mijnbouwschade Groningen) maakt de minster een onderscheid wie de kennis bezit. (pagina 5)

"Voor gedupeerden heeft dat een voordeel. Wanneer de Staat verzoeken om vergoeding langs civielrechtelijke weg afhandelt is de Staat, net als NAM, over het algemeen een sterkere partij dan een gedupeerde. Evenals NAM beschikt de Staat over meer financiële middelen dan een gedupeerde, heeft toegang tot een grotere hoeveelheid kennis en expertise en is daardoor beter in staat een procedure te voeren bij de rechter. Wanneer schade langs bestuursrechtelijke weg wordt afgehandeld staat tegen besluiten rechtsbescherming bij de bestuursrechter open. In deze procedure wordt rekening gehouden met de zwakkere procespositie van gedupeerden ten opzichte van de overheid."

Het wetsvoorstel verlegt niet slechts de route, zoals de minster claimt op pagina 7. De burger is gevangen in een fuik van vastgelegde procedure. Ten aanzien van de beoordeling en afhandeling van schade. En de consequenties van de Woningwet. Over schadepatronen die niet zijn onderzocht, of op een incorrecte wijze zijn onderzocht. Daarmede zal de wetvoorstel nimmer voldoen aan het profijtbeginsel "De veroorzaker betaalt".

(Brief van het College voor de Rechten van de Mens van 14 februari, www.mensenrechten.nl)

Volgens het wetsvoorstel en de memorie van toelichting gaat het op te richten Instituut van Mijnbouwschade over alle vormen van schade aan gebouwen en infrastructuur die ontstaan door beweging van de bodem. De effecten van bodemdaling kan worden opgevat als beweging van bodem, maar wordt in het voorstel niet expliciet genoemd. Als gevolg ontstaat er een mistige situatie aangaande de aanvragen van vergoeding van landbouwgronden. Nu het civiel recht op korte termijn niet meer toegankelijk is. Met andere woorden er is niet voldaan aan de procedurele waarborg aangaan het recht op schadevergoeding. De beperkingen die nu gecreëerd worden is strijdig met artikel 1 van het EVRM voor de vergoeding van schade bij eigendomsinbreuken.

Naar een oud juridisch basisprincipe draagt ieder zijn of haar eigen schade. Iedereen is dan ook in eerste instantie verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid en voor het vermijden van schade

Resumerend ten aanzien van het betwiste instemmingsbesluit, is de inhoud van het instemmingsbesluit, en daarmee ook de samenhangende wetgeving. Zal het nimmer leiden tot, de door de minister omschreven vereisten van de uitspraak van 15 november 2017.

De uitzichtloosheid voor een gedupeerde zal blijven bestaan, en zal zich nestelen in de geest van de mens. De Sodem heeft een duidelijke en in diverse rapporten zeer gemotiveerd weergegeven. Dat er geen model is dat kan voorspellen bij welke productie niveau de seismische risico's overeenkomen met de veiligheidsnormen. De versterkingsopgave is ook niet zo ingericht dat een individuele burger niet getroffen kan worden door de fysiek effecten van een aardbevingen, of door de mentale gevolgen die gelinieerd zijn aan de bestuurlijk beslissingen, die ten grondslag liggen aan het betwiste instemmingsbesluit.

Het is voor mij als burger, een ingezetene van de koninkrijk der Nederlanden, onvoorstelbaar, dat de minister zeer strategische handelt, om gaswinning, die tot op het heden de basis heeft van een economische activiteit probeert te behouden ter glorie van holland. Als de minister een zuivere definitie wil nastreven van de term "maatschappelijk belang". Is het van belang dat ook de commerciële belang hebben het merendeel van de consequentie, die de ongeschreven regels van de maatschappelijk normen vergt, tot zich nemen. Immers aan hen, de belanghebbers van het Gasgebouw, kwam ook het profijt ten deel.

De minister heeft zijn betwiste besluit, met onderliggende wetgeving, nimmer deugdelijk gemotiveerd hetgeen Algemeen wet bestuur vereist (artikel 3:46) Met als gevolg dat het betwiste besluit onzorgvuldig tot stand is gekomen.

De minster heeft nimmer de grondslag weergegeven van de subjectieve term "maatschappelijk belang" en de term "leveringszekerheid". Deze definitie zijn de basis van het huidige besluit en onderliggende wetgeving. En mag nimmer zonder een toetsbare definitie met als gevolg een verslechtering van de Rechten van de Mens.

Het huidige aanpassingen van de onderliggende wetgeving zullen nimmer voldoen aan de getelde eisen van doeltreffendheid.

- Het voldoet niet voldoen aan hogere nationale en internationale wetten, zoals de Grondwet, Europese wetgeving of internationale verdragen.
- Het heeft bijeffecten.

- De wetgeving is niet eenvoudig, de minster poogt met een hoge mate van ondoorzichtigheid een commerciële activiteit te continueren. Globaal poogt de minster om gerechtelijke uitspraken, naast zich neer te leggen. En daarbij de vereisten van deugdelijkheid te omzeilen. (Uitspraak van 17 november /en de uitspraak aangaande Norg van 22 maart 2017)
- De wetgeving dient niet zijn doel. En de effecten, de wettelijke toezegging hebben de onzekerheid in zich dat de continuïteit van gaswinning, omschreven in de verplichting van de netbeheerder, in combinatie met de beperkingen van het recht ook desastreus zal zijn. Op enige punt is de minster daarin zeer duidelijk. Als bezitter van een monumentaal pand, een boerderij, waar Groningen rijk aan is. Gebouwen die de rijkdom van het verleden tonen, uitgedragen door grote schuren. Door beleid dat de versterkingseisen tot ver boven de door het kabinet vastgestelde norm voor het individueel risico. Nimmer zal leiden tot het doorstaan van de gaswinning.

Milieueffectenrapportage

Uit ons rechtssysteem vloeit voort dat de besluitvorming door de overheid haar grondslag in de wet moet hebben. Bestuursorganen bezitten slechts bevoegdheid die door de wetgever worden toegekend. De wet regelt voorts de wijze waarop die bevoegdheden gehanteerd moeten worden. Op die manier moet een zorgvuldige besluitvorming worden gegarandeerd, een besluitvorming die voldoet aan de rechtstatelijke eisen van rechtszekerheid voor de burgers. Het maken van regels die op een evenwichtige wijze voldoen aan deze eisen, vereist dat rechtszekerheid en zorgvuldigheid steeds worden afgewogen aan de economische beoogde doelen.

De noodzaak van samenhang

Het resultaat daarvan is dat de Minster voor het instemmen van het betwiste besluit. Onderliggende, verschillende, besluiten nodig heeft. Daarmede zijn de innovatieve technische veranderingen, onder de titel Longterm Project onrechtmatig. De minster, hebben enkel van uit een beoogde doelde toegestemd. De innovatie techniek, gemonteerd in de mijnbouwwerken hebben tot doel de economische levensduur te verlengen.

"4.3 Toekomstige ontwikkelingen

De inspanning van de Asset Groningen is altijd gericht geweest op het bereiken van een hoge mate van betrouwbaarheid en beschikbaarheid. Gegeven de effecten op de productie door de introductie van productiebeperkingen en andere maatregelen, is een herziening aan de orde of de productie- en onderhoudsscenario's nog altijd optimaal zijn. Deze zullen verder afgestemd worden op de in dit Winningsplan voorziene productieniveaus. Recente beperkingen in de productie hebben er toe geleid dat projecten om capaciteitsverlies te compenseren zijn herzien en verschoven tot na 2020. De toekomstige ontwikkelingen (waarvan compressie, het boren van nieuwe putten en de ontwikkeling van het Carboon hierna zijn toegelicht) laten zich als volgt samenvatten:

2016 >verlenging levensduur van compressie-installaties en een gelijkmatige productie
2020 >implementatie van de tweede-trapscompressie en evaluatie (incl. putprojecten) van reservoirdelen
2030 >implementatie derde-trapscompressie, evaluatie satellietlocaties en overige capaciteitsmaatregelen

4.3.1 Compressie

Om volume en capaciteit te handhaven zijn de productieclusters als onderdeel van het 'Groningen Long Term' (GLT) project sinds eind jaren '90 gerenoveerd. Dit project is in 2009 afgerond. Als onderdeel van de renovatie zijn enkele locaties samengevoegd, zijn alle clusters gemoderniseerd en zijn onder meer op 20 clusters compressoren geïnstalleerd. Vanwege de steeds verder dalende druk in het reservoir zullen in de toekomst additionele compressietrappen benodigd zijn. Het cluster Schaapbulten is reeds uitgerust (2013) met deze 'tweede-trap' compressie. Dit om de technische haalbaarheid te onderzoeken en het ontwerp te optimaliseren voor een seriematige invoering. Na installatie van een soortgelijke derde-trap-compressie kan tot een manifolddruk (de inlaatdruk, zie figuur 3.4) van 1.8 bar(a) worden geproduceerd. De hoeveelheid te winnen gas wordt daarmee geoptimaliseerd, hetgeen past binnen het nationale beleid rond plan- en doelmatig beheer van de gasvoorraad. Het volledige programma voor tweede-trap-compressie was tot de invoering van productiebeperkingen in 2015 voorzien voor de periode 2017-2026. Door de tragere daling in de gemiddelde reservoirdruk in de afgelopen periode en volumeonzekerheden richting de toekomst, is dit programma verschoven tot tenminste de periode 2021-2034. Momenteel (begin 2016) wordt gewerkt aan een werkplan om de levensduur en betrouwbaarheid van de bestaande installaties af te stemmen op het voorziene productieprofiel. "

(Pagina 28 /29 Winningsplan Groningen Gasveld 2016, definitief, EP 201604259068)

In huidige complexe besluitvormingsproces, waarbij vele belangen betrokken zijn is het van groot belang dat er vooraf helderheid samenhang en structuren van de besluitvormingsproces in alle fasen van het proces. Daarin is de minister wel gebonden aan het inhoudelijk afwegingskader van de wet. Het beginsel dat elke wettelijke regeling die voorziet in het nemen van bepaalde besluiten haar eigen afweging kent. Daarmede behoren de onderliggende vergunningen een basis te zijn voor het toestemmen of het aanvragen van een winningsplan. In de onderliggende documenten geeft de noodzaak van de basis van de onderliggende vergunningen.

De noodzaak tot een milieueffecten rapportage van uit de mijnbouwwet. Betekent dat winning plaatsvindt overeenkomstig een winningsplan waarmee is ingestemd, zolang en voor zover geen wijzigingen optreedt of kan optreden.

Wanneer een wijziging optreedt in; de totale productieduur, de wijzigen van productietechniek en de bodemdalingprognose binnen het instemmingstermijn en de seismische activiteiten.

Het is van belang dat deze vier parameters moeten bepalen of sprake is of moet zijn van een wijziging van een winningsplan als gevolg van waarvan een aanvraag tot wijziging van het instemmingsbesluit of een aanvraag tot instemming met een gewijzigde moet worden ingediend in de zin van art 34 vierde lid mijnbouwwet.

Vanuit de memorie van toelichting op artikel 34 is zelfs het wijzigen in naam of adresgegevens uit het winningsplan strikt genomen te leiden tot een korte instemmingprocedure.

De openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing wanneer er sprake is van een niet ondergeschikte wijziging, met andere woorden een wijziging die mogelijk gevolgen heeft voor de beoordeling van de in artikel 36, eerste lid MBW genoemde toetsingsgronden en daarop de bovenstaande parameters

In het instemmingsbesluit omschrijft de minister in de beoordeling aangaande het milieu ook de noodzaak dat onderliggende vergunning, een noodzakelijke basis zijn van het huidige instemmingsbesluit .

“Er is middels het Activiteitenbesluit en de omgevingsvergunning een voldoende juridische basis om afdoende toezicht te houden en zo nodig te sanctioneren.”

(Instemmingsbesluit van Groningengasveld 2018 – 2018 DGETM- EO/18219286, pagina 59)

Tevens verwijst de Nam in het Winningsplan 2016 in 3.4.3 waterinjectie

“De omgevingsvergunning om te injecteren is vernieuwd per eind 2012, met de maximale capaciteit van 1.8 miljoen m³ per jaar . Het geïnjecteerde jaarvolume was 515.000 m³ in 2015. De aard en samenstelling van het water is onderdeel van de omgevingsvergunning.”

(Pagina 26 3.4.3 Waterinjectie Winningsplan Groningen Gasveld 2016, definitief, EP 201604259068)

De Wet milieubeheer (Wm), in werking getreden in 1993, is een kaderwet waarin algemene principes zijn geregeld op het gebied van het milieu, met onder meer bevoegdheden en verplichtingen voor bestuursorganen, definities van belangrijke milieubegrippen en bepalingen over onder andere milieukwaliteitseisen.

In hoofdstuk 7 is de Europese verplichting tot milieueffectrapportage uitgewerkt. De milieueffectrapportage (m.e.r.) is een hulpmiddel bij het nemen van besluiten. Op deze manier krijgt het milieubelang een volwaardige plaats in de gehele besluitvorming. De m.e.r.-verplichtingen zijn onderdeel van de 'moederprocedure'. Dit is de procedure op grond waarvan de besluitvorming plaatsvindt. Het betwiste instemmingsbesluit is in samenhang met onderliggende vergunningen

Het voorgenomen activiteit, het betwiste instemmingsbesluit is, en de ontwikkelde technieken tot het verruimen van het levensduur van het Groningenveld is enkel juridische als geheel te zien in een onlosmakelijke samenhang.

De noodzaak van een milieueffectenrapportage

Op dit moment heeft de vergunninghouder, de Nam, de plicht om nadelige gevolgen voor mens en milieu te voorkomen, dus om schade te voorkomen. In het wetsvoorstel wordt besproken over het beperken van nadelige gevolgen aangaande een mijnbouwwerk. In plaats van het voorkomen van nadelige gevolgen .

In de huidige mijnbouwwet is een zorgplicht opgenomen voor bedrijven . Daarbij moeten zij het voorzorgsbeginsel hanteren en zij moeten bijvoorbeeld nadelige gevolgen voor mens en milieu voorkomen . In het wetsvoorstel wordt bovenstaande in artikel 52 G vervangen door een aangepast zorgplicht. De minister, berustend op het wetsvoorstel zal in de toekomst verplicht zijn enkel om alle maatregelen te nemen die redelijke wijs van hem gevegd kunnen worden om te voorkomen dat de veiligheid als gevolg van de gaswinning wordt geschaad.

De zorgplicht word gesanctioneerd via de wet op economische delicten. En betere handhaving betekent enerzijds dat er meer informatie beschikbaar komt die potentiële eisers kunnen benutten.

Het geheel wordt omgekeerd, de komende zorgplicht ligt in het feit de van het niet navolgen van het operationele plan . Met andere woorden het strafstellingsmogelijkheid ligt niet meer in het de effecten van het onrechtmatig aanpassen van de mijnbouwwerken, maar juist in het feit van de verplichting om onrechtmatig aan te passen om aan de beoogde doelstelling van "leveringszekerheid te voldoen. Als gevolg is niemand verantwoordelijk voor de effecten aangaande de lokale bodemwerking, en zal de beginsel van de vervuiler betaalt worden geschaad. Met andere woorden door de aanpassing, die reeds zijn gedaan of in de toekomst worden gedaan. Als gevolg van de lage druk in het gasveld in het zuiden Door de gevolgen van de mijnbouwwerken kan de nam niet meer aansprakelijk worden gesteld. Dat is een besluit van de Staat, maar de Staat kan niet aansprakelijk worden gesteld. De controle op de Staat wordt niet uitgevoerd door de rechter maar de politiek.

Doch gezien de effecten niet publiekelijk zijn, en een verzoek tot openheid van het onderzoek aangaande Schaaphok onrechtmatig geweigerd. Is het reëel dat de effecten van "het uitzuigen van gas" en als er ergens gas wordt uitgetrokken kan het jaren duren voordat de druk gelijk is geworden, omdat het gas door zogenaamde schotten moet doorsijpelen om weer in evenwicht te komen. **Echter, over doorlaatbaarheid zijn geen zekerheden te geven.** En daarmee is het heel aannemelijk dat het gevolgen heeft voor de lokale omgeving. En kan één van de oorzaken zijn van inklinkende veen.

In het Europese verdrag voor de Rechten van de Mens opgenomen verplichtingen aan overheden om te voorzien in rechtelijke procedures om geschillen over de aantasting van de door het Europese verdrag van de Mens gewaarborgde grondrechten effectief en billijk te beslechten. Is er, bij voortgang, wordt de rechtszekerheid om de Nam aan te klagen op basis van een economische delict ontnomen.

De operationele strategie wordt een dwingend voorschrift van de overheid en als gevolg kan de exploitant niet gedwongen worden de kosten van die het voldoen aan de operationele veroorzaakt te betalen.

Tot slot ;

- De constructieve risico het geen niet alleen wordt veroorzaakt door de onbeheersbaarheid van een aardbeving. De kans van één krachtige aardbeving is gering, maar de kans van meerdere kleinere aardbevingen op een reeds verzwakte woning is zeer aannemelijk. De reële kans dat een risico vergroot is niet enkel door een aardbevingen. De combinatie waar constructie aan wordt blootgesteld zijn andere, door de minister , genegeerde natuurlijk onbeheersbare krachten. Zoals een westelijke storm en het verlies van de grondspanning als gevolg van de bodemdaling. Drie onbeheersbare krachten, waarvan aardbevingen duidelijk veroorzaakt wordt door menselijk handelen. Het verlies van grondspanning komt niet overeen met de langdurige verwachten, en de westelijk storm is niet meer verzekeraar. Als gevolg van de andere twee onbeheersbare krachten.
- Het negeren van onzekerheden vergroot de risico voor een individuele burger. Door het niet breed te onderzoek hoe een bouwwerk zich gedraagt aangaande bovengrond . De minster heeft als credo als het niet wordt onderzocht is er ook geen verband met de schade, en daarmee geen verantwoordelijkheid aangaande de constructieve veiligheid.

- Het negeren van verplichting uit de wetgeving, die de onzekerheden in zich hebben aangaande lokale bodemdaling. En als de spreekwoordelijke druppel, het stimuleren van het negeren van de verplichtingen voortvloeiend uit wetgeving.
- En tot overmaat van ramp, past de verantwoordelijkheid, aangaande niet woningen, niet in het beleid van de minister. De extreme gevolgen, die het beleid met zich meebrengt. Is voor mij als burger ervaren als een hoge mate van onrechtvaardigheid. En daarom komt het betwiste besluit niet overeen met de beginsel van de Eerste protocol van het EVRM.

Siddeburen, 2 april

5.1.2e

5.1.2e

Bijlagen

Aanleiding Long Term Project	pagina 1 -5
Bezwaar kennisgevingbesluit omgevingsvergunning inrichting Siddeburen	pagina 6-9
Beslissing op bezwaar omgevingsvergunning Siddeburen	pagina 10 – 18
Beslissing op uw bezwaar tegen mijn Wob-besluit inzake Siddeburen	pagina 19 -24
Verslag van de hoorzitting van 9 oktober 2018	pagina 25 – 26
Beschrijving van de gaswinnings- en behandelingsinstallatie Oudeweg	pagina 27- 29
Aanbieding revisievergunningaanvraag: Inrichting Oudeweg (NAM)	pagina 30 – 31
Rapport NAM over methodiek voor het berekenen van gebouwenschade	pagina 32
Spelregels voor het aanbod van NAM	pagina 33 - 35

Aanleiding Groningen long Term project

In het verleden was de natuurlijke druk in het veld zo hoog dat het gas op natuurlijke wijze was te produceren en er gedurende lange tijd geen noodzaak was voor 'hulp' in de vorm van compressie. Door de jarenlange productie daalt de gasreserve in het Groningen veld. Om de daling van de druk tegen te gaan is het Groningen Long Term Project (GLT) geïnitieerd. Dit renovatieproject is in 1997 gestart. Compressoren zijn geïnstalleerd die de nadelige productie effecten van de lagere druk van het veld compenseren. Mede door dit project kan de NAM nog ca. 50 jaar gas winnen uit het Groningen gasveld. Ondanks deze investering zal de productie uit het veld wel blijven dalen. Tevens zal het veld minder goed in staat zijn de productie aan te passen aan de wisselende behoefte. Om dit zo lang en mogelijk te blijven doen is onderhoud en gerichte aanpassing van bestaande installaties noodzakelijk,

In 2009 werd het Groningen Long Term (GLT) project afgerond. Twintig locaties in het Groningen-veld zijn gereviseerd, gemoderniseerd en voorzien van een compressor.

De toegekende milieuvergunning van 2008 is op basis van bovenstaand project verleent. In de voorschriften, hoofdstuk Geluid punt zes, wordt er een geluidsmeting gevraagd van de nieuwe gascompressor.

De vraag is of Het Second Stage Compression programma onder de zelfde vergunning valt.

De tweede fase is nodig omdat de druk in het Groningen gasveld vanaf 2020 flink afneemt. Om de juiste afleverdruk aan Gasunie te garanderen en de productie op peil te houden, is tijdens renovatie Groningen long term op alle locaties een compressor geïnstalleerd (First Stage Compression). Het plan is om vanaf 2016 jaarlijks enkele locaties om te bouwen, zodat in 2023 alle 20 clusters deze extra compressoren hebben.

Door de innovatiegraad in het Second Stage project is er voor gekozen dit concept eerst op één locatie toe te passen, namelijk Schaapbulten. Vervolgens volgt een uitgebreide test periode, waarna besloten wordt of dit concept voldoende geschikt is voor het uitrollen op de overige locaties. Alle lessen die tijdens het Schaapbulten project worden geleerd worden daarom nauwkeurig bijgehouden, zodat we de vervolglocaties zo efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren.

In de introductie van Geluidsnotitie omschrijft de Nam dat men voldoet aan de vigerende geluidseisen uit de Wabo-vergunning. Men refereert naar het akoestische onderzoek van 2009.

Men maakt ook de opmerking dat de geluidsscherm enkel een proefopstelling is. Met de onderzoeksvraag of de geluidshinder verder kan worden beperkt.

Met de huidige gegevens, die de Overheid en de Nam publiceren is het met redelijkheid aan te nemen dat de geluidsmuur een andere hoofdfunctie heeft dan omschreven in de Geluidsnotitie

In de afgegeven milieuvergunning van 2008 zijn er voorschriften opgenomen ten aanzien van geluid.

1. de etmaalwaarde van het door de werking van de inrichting veroorzaakte langtijd gemiddelde beoordelingsniveau L_{Ar}, L_T bedraagt ter plaatse van de geluidscontour (geluidsbelasting), aangegeven op tekening nummer EP2007 11244090005 d.d. 22-01-2008 aldaar op een hoogte van 5 meter boven het maaiveld gemeten, c.q. berekend, en beoordeeld volgens de Handleiding meten en rekenen industrielawaai" (uitgave 1999), niet meer dan 50 dB(A);
3. extra lawaai makende met de werking van de inrichting verband houdende werkzaamheden worden zoveel mogelijk vermeden dan wel uitgevoerd tussen 07.00 uur en 19.00 uur, hierbij blijft het onder El. gestelde onverminderd van kracht;
4. de door de inrichting veroorzaakte piekniveaus (L_{A,m,X}), gemeten in de meterstand.

Een motivatie voor het plaatsen van een geluidsscherm

- 1.) In het verleden heeft de Nam enkel bij daglicht geproduceerd. Doordat nog niet alle productielocatie op de gewenste exploitatie niveau zijn gebracht, kan men overwegen om de productie ook bij nacht te verrichten om aan de leveringsverplichtingen te voldoen. Door de renovatie is het wellicht technische mogelijk
- 2.) De "load factor" van het Groninger veld wordt steeds hoger. Door de afgenomen druk, en sluiting van locaties moeten steeds meer locaties in het Groningen veld gelijktijdig in bedrijf zijn om aan de gasvraag te voldoen. De shutdowns worden daardoor steeds korter. Het is mogelijk dat de Nam de productie locatie wil aanpassen voor het Second stage compression programma.
- 3.) In de aankondiging van 18 oktober 2017, omschrijft de minister; "Het betreft hier een proefopstelling en is van tijdelijke aard". Bij een ruime interpretatie kan men de vorm van de muur als tijdelijk proefopstelling opvatten.

Wob verzoek

- In afgegeven milieuvergunning van 2008 wordt er een omschrijving gegeven van de milieubelasting beschreven in hoofdstuk zes van de aanvraag.
- Is de afgegeven milieu aanvraag enkel voor de eerste fase van vernieuwing afgegeven , of is de tweede fase en derde fase ook reeds verwerkt in de afgegeven milieuvergunning

Voor het project Groningen Long Term werd er op een "natuurlijke wijze " geëxploiteerd. Door de natuurlijke druk in het gasveld kon men het gas naar bovenhalen. Het is een logische benadering dat de bodemdaling één van de actoren is dat de druk bleef behouden. Nu is de gaswinning in het Groningen veld beland is in een stadium, dat men mechanische, de druk gaat beïnvloeden. heeftl het gevolgen hebben voor de eigenschappen van de diepe ondergrond, het statische reservoir model Teven s zal het een andere druk veroorzaken in de lagen waaruit het gas wordt geproduceerd Daarbij zal de stroming van het gas en het water worden beïnvloed, het dynamische reservoir model.

- De technische resultaten van het Schaapsbulten project.

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

**Technical Addendum to the
Winningsplan Groningen 2013
Subsidence, Induced Earthquakes and
Seismic Hazard Analysis in the Groningen
Field**

Date: November 2013

4

1

3.3 Development projects

With the increasing level of pressure depletion in the Groningen field, it becomes increasingly more difficult to provide the contractually agreed capacity and gas volumes. A number of projects have been initiated (Figure 3.7) in order to mitigate the decline in production capacity. These projects can be put into two different categories; installation of additional compression capacity and drilling new development wells.

3.3.1 Compression

With continued depletion and reduction of reservoir pressure, additional compression stages will need to be applied together with inter-stage cooling in order to reduce the tubing head pressure (THP) at the wellhead and subsequently the pressure in the reservoir (Pres). Note that each bar of pressure depletion relates to about 8 to 9 bcm of additional recovery for the Groningen field.

At present the first stage compressors in the field are being modified for lower suction pressure and lower production rates. Also currently, the technical concept for second stage compression is being tested on the Schaapbulten cluster. If technically successful, the concept will be applied to most of the other clusters. A modeling study on the optimal phasing and implementation of second stage, and also later third stage compression will be completed early 2014. This will determine at which clusters, and at what point in time, installation of additional compression stages will be most optimal.

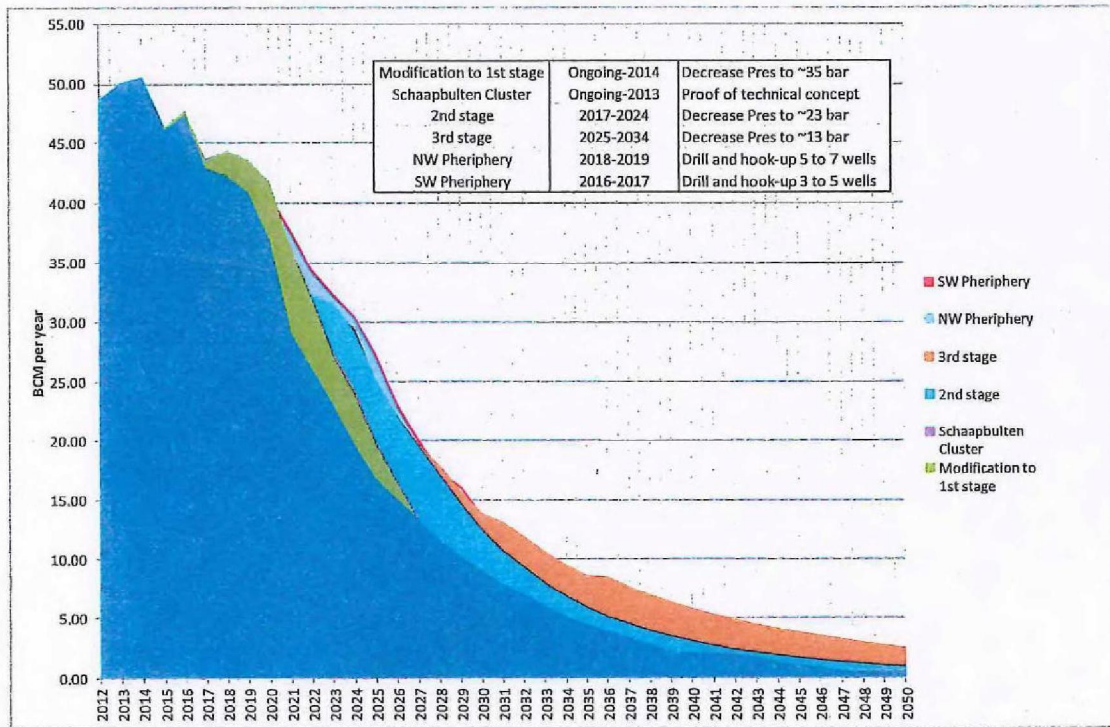

Figure 3.7 Production forecast for the main development projects (as used for 2012 reserves submission). Stages refer to compression stages.

3.3.2 New development wells

Based on the results of a major model refinement and update in 2012, an inventory has been made of remaining infill opportunities in the Groningen field. These opportunities are mainly located in the peripheral parts of the field where the reservoir pressure is known or expected to be lagging behind with respect to the central parts.

5

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Directie Wetgeving en Juridische zaken

Postbus 20401

2500 EK DEN HAAG

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Siddeburen, 30 januari 2018

Uw kenmerk; WJZ/ 18009408

Betreft; Bezwaar kennisgeving besluit omgevingvergunning inrichting Siddeburen.

Geachte 5.1.2e

In de brief van 27 november 2017, hebben wij U kenbaar gemaakt dat wij ons niet kunnen verenigen met het besluit. Als alternatief vraag ik U om voor het betreffende productielocatie een milieueffecten rapport inclusief landbouweffecten rapport uit te laten voeren.

Het besluit is in strijd met een geschreven of ongeschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel.

Wederom breng ik naar voren dat ik nimmer de stukken heb in kunnen zien, die op deze zaak betrekking hebben, waaronder de geldende vergunning en de daaraan verbonden beperkingen en voorschriften. Diverse malen heb ik verzocht om inzage te krijgen in de desbetreffende stukken.

Tot op het heden zijn van twee recente onderzoeken nog geen analyses gepubliceerd. Het betreft de volgende onderzoeken;

- Optimisation of the Production Distribution over the Groningen field to reduce Seimicity .
- Assessment of Hazard Building Damage and Risk for Induced Seismicity in Groningen -2017.

Bovenstaande onderzoeken kunnen relevant zijn, om de noodzaak van een milieu effectenrapportage aan te tonen.

6

In het winningsplan van 2016 en het winningsplan 2013 wordt een prognose gegeven van de uiteindelijke bodemdaling. Met andere woorden; de grond, daarmee de compactie*, van de reservoir is dan tot rust. Er is een gelijkwaardige druk in het gehele Groningenveld. Een productielocatie zoals "Siddeburen" veroorzaakt in de regio een lokale daling als gevolg van versneld afname van de druk in de lokale ondergrond. Doordat de samenstelling van de ondergrond niet overal hetzelfde is kan de verlaging van de druk niet snel hersteld worden. Daardoor ontstaat er een regionale bodemdaling. Een deel van de door de compactie opgebouwde spanning in de ondergrond, ontleed in de vorm van een aardbevingen.

*) De compactie van het reservoir is de mate waarin het poreuze gesteente waaruit gas wordt gewonnen wordt samengedrukt als gevolg van de onttrekking van aardgas en gewicht van de bovenliggende lagen. De compactie van het reservoir veroorzaakt bodemdaling, en daarmee een verandering in het grondwaterstand. En veroorzaakt lichte aardbevingen (microseismische bewegingen).

*"Zeer recent lijkt er overigens weer een toename van bevingen in het gebied van Appingedam, consistent met het optreden van twee bevingen met een magnitudes van 2.3 bij Appingedam in februari en maart 2015. Volgens TNO is de doorgaande productie uit Amsweer, Tjuchem, Siddeburen, Oudeweg en Schaapsbulten mogelijk een verklaring hiervoor. Op 30 september 2015 vond een beving met een magnitude 3.1 plaats bij Hellum. Het is de meest zuidelijke beving met een magnitude boven de 3.0 tot nu toe"*¹.

1.) Sodem Seismische risico Groningenveld, december 2015.

Regionaal is een producerende productielocatie van grote invloed op het regionale waterhuishouding, in het breedste zin van het woord.

- Studie resultaten betreffende ongelijkmatige zakkingen in verband met aardgaswinning in de provincie Groningen; een uitgave van de Commissie bodemdaling door aardgaswinning; maart 1987.
- Deltaris, gebouwschade Loppersum, februari 2011.

Een producerende productielocatie is van invloed op regionale veenoxidatie en waterrijke natuurgebieden en behorende habitat.

- Beheersprogramma 2016-2021 Hunze en Aa's.

De gaswinning boven het Groningenveld veroorzaakt in het geheel een daling. Binnen het gehele daling zijn er regionale dalingen veroorzaakt door producerende productielocaties. Het geheel van compactie is of kan afwijkend zijn van de waterbeheerssysteem die in het verleden is ingericht.

Daardoor is een waterschap niet in staat om zijn oorspronkelijkpeilbeheersing te handhaven.

Behoorlijk bestuur

Het bestreden besluit is in strijd met het verbod op vooringenomenheid, nu de minster vergunningverlener, aandeelhouder van vergunninghouder, en hiërarchische bovengeschatte van de "onafhankelijke" adviseur over de vergunning is en zodoende een eigen belang heeft bij het bestreden besluit.

7

“Het is de minster fundamenteel onmogelijk boven alle partijen te staan en de algemene en betrokken belangen af te wegen, van een besluit dat directe gevolgen heeft voor een privaatrechtelijke onderneming waarin de staat indirect aanzienlijke zeggenschap heeft en waarvan de financiële resultaten voor een aanzienlijk deel direct en indirect aan de staat toevallen².”

- 2.) Onderzoeksraad voor Veiligheid, aardbevingsrisico's in Groningen. Onderzoek naar rol van veiligheid van burgers in de besluitvorming over de gaswinning (1959-2014) pag. 80.

In het onderhavige besluit geeft de minister de voorkeur om de aanvraag milieuneutraal af te handelen en niet rekening houden met de aanzienlijke negatieve gevolgen die de gaswinning veroorzaakt. Vanuit de gemeenschap boven het Groningenveld is de roep om de onzekerheden te reduceren, voor mens en milieu, veelvuldig naar voren gebracht³.

- 3.) Uitspraak Raad van State 18 november 2015 (201501544/1/A4). Uitspraak Raad van State 15 november 2017 (201608211/1/A1)

Het bestreden besluit is in strijd met het voorzorgsbeginsel

Een belangrijke gedachte achter het voorzorgsbeginsel is dat wetenschappelijke onzekerheid géén geldige reden tot stilzitten is, maar onder bepaalde omstandigheden juist een reden tot actie vormt. Dit geldt met name voor private ondernemingen. Het beginsel stoelt op het idee dat bedrijven een verantwoordelijkheid hebben voor de onzekerheden en risico's die hun bedrijfsmatige activiteiten, op lange termijn, met zich mee brengen.

Door het beginsel toe te passen kan tegenwicht worden geboden aan het feit dat een onderneming eerst zekerheid over het bestaan van een risico wil hebben, alvorens hij voorzorgsmaatregelen neemt. Deze wens van zekerheid valt vanuit een economisch perspectief te verklaren.

“Het voorkomen en beperken van schade zou het uitgangspunt moeten zijn bij de productie. NAM legt nadruk op mitigerende in plaats van preventieve maatregelen ter beperking van schade en het verlagen van risico⁴.”

- 4.) Staatstoezicht op de Mijnen Advies Winningsplan Groningen mei 2016.

Door niets te doen wordt het risico van wetenschappelijke onzekerheid ergens anders neergelegd namelijk bij de potentiële slachtoffers.

Van even groot belang is dat er maatregelen worden genomen om de periode van wetenschappelijke onzekerheid te overbruggen en om zo, mochten dingen mis (dreigen te) gaan, tijdige correctie mogelijk te maken.

“ook naar alle studies van afgelopen jaren door NAM, SodM, KNMI, CBS, TUD, TNO-AGE etc. en inbreng van internationale, onafhankelijke experts is er nog geen model dat kan voorspellen bij welk productieniveau seismische risico's overeenkomen met de veiligheidsnormen die de commissie Meijdam heeft vastgesteld.....⁵”

- 5.) Brief advies Sodm Groningengasveld 13 april 2017 & Technische bijlage Advies Groningen gasveld n.a.v. Rapportage recente aardbevingen Wirdum en Garsthuizen 2016/2017.

Rechtszekerheidsbeginsel

Naar Nederlandse recht is de M.E.R. – beoordelingsplicht gekoppeld aan milieuvergunningen voor individuele mijnbouwinstallaties. Tot op het heden is er nimmer een milieueffectenrapport opgesteld, ten behoeve van een mijnbouwinstallatie uit het Groningenveld en er heeft nog nooit een m.e.r beoordeling plaatsgevonden ⁶. Daardoor is het onderhavige besluit in strijd met de m.e.r. richtlijnen

6.) Brief van 11 mei 2015 van de minister van Economische Zaken, blz. 1 en 2 bijlage 7 Ingebracht bij de Raad van State op 26 augustus door
5.1.2e Plas Bossinade

Zorgvuldigheidsbeginsel

Overheidshandelen kan voor de burger ingrijpend zijn. Van de overheid wordt dan ook zorgvuldigheid vereist bij de voorbereiding van besluiten. De overheid dient op grond van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de nodige kennis te vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

Verbod op willekeur

Het verbod van willekeur (détournement de pouvoir) dat is opgenomen in artikel 3:3 Awb, verbiedt de overheid om de bevoegdheid tot het nemen van een besluit voor een ander doel te gebruiken dan waarvoor die bevoegdheid is verleend.

Gelijkheidsbeginsel

Het gelijkheidsbeginsel verplicht de overheid om gelijke gevallen gelijk te behandelen. Een onderneming die M.e.r plichtig is behoort een M.e.r. uit te voeren.

Hopende U voldoen geïnformeerd te hebben om tot een andere besluit te komen.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e

51

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rjksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

5.1.2e

T 5.1.2e

5.1.2e @minez.nl

Ons kenmerk
WJZ / 18028708

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum - 21 FEBRUARI 2018 -
Betreft Beslissing op bezwaar omgevingsvergunning Siddeburen

Besluit

Tegen mijn besluit van 17 oktober 2017, met kenmerk DGETM-EO/ 17160332, waarbij ik een omgevingsvergunning heb verleend voor het milieuneutraal veranderen van een inrichting en voor de activiteit bouwen als bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo), zijn twee bezwaarschriften ingediend. Met dit besluit wordt op beide bezwaarschriften beslist.

1. Verloop van de procedure

Op 7 juli 2017 heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij (hierna: NAM) een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend. De aanvraag heeft betrekking op het bij wijze van proef realiseren van een tijdelijk geluidscherm ter plaatse van de inrichting NAM Siddeburen, gemeente Slochteren.

Bij besluit van 17 oktober 2017, kenmerk DGETM-EO/17160332 (hierna ook: het bestreden besluit), heb ik een omgevingsvergunning verleend voor het milieuneutraal veranderen van de inrichting als bedoeld in artikel 2.14, vijfde lid, jo. artikel 3.10 van de Wabo en voor de activiteit bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo ten behoeve van het realiseren van een tijdelijk geluidscherm.

Bij brief van 27 november 2017 hebben 5.1.2e (hierna in enkelvoud: 5.1.2e) bezwaar gemaakt tegen het bestreden besluit. Bij brief van 5 december 2017 is de ontvangst van dit bezwaarschrift bevestigd.

Bij brief van 27 november 2017 heeft 5.1.2e bezwaar gemaakt tegen het bestreden besluit. Bij brief van 5 december 2017 is de ontvangst van dit bezwaarschrift bevestigd.

Bij brief van 10 januari 2018 is de beslistermijn verdaagd met zes weken.

Op 8 februari 2018 heeft een hoorzitting plaatsgevonden, waar 5.1.2e en 5.1.2e zijn verschenen. Het verslag van de hoorzitting is bij brief van 13 februari 2018 aan 5.1.2e en 5.1.2e verzonden. Bij brieven van 16 februari 2018 hebben

5.1.2e en 5.1.2e op het verslag van de hoorzitting gereageerd. Deze reacties worden aan het verslag gehecht.

2. Wettelijk kader

Ingevolge artikel 2, eerste lid, onder a, van de Wabo is het verboden om zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op het bouwen van een bouwwerk.

Ingevolge artikel 2, eerste lid, onder e, sub 2, is het verboden om zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op het veranderen of het veranderen van de werking van een inrichting of mijnbouwwerk.

Ten aanzien van de aanvraag voor een activiteit als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder e, is in artikel 2.14, vijfde lid, bepaald dat in afwijking van het eerste tot en met het vierde lid in gevallen als bedoeld in artikel 3.10, derde lid, de omgevingsvergunning wordt verleend indien wordt voldaan aan de in het laatstgenoemde lid gestelde voorwaarden.

In artikel 3.10, derde lid, is bepaald dat in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) niet van toepassing is op de voorbereiding van de beschikking op de aanvraag om een omgevingsvergunning met betrekking tot een verandering van een inrichting of mijnbouwwerk of de werking daarvan, die niet leidt tot andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu dan volgens de geldende omgevingsvergunning is toegestaan, waarvoor geen verplichting bestaat tot het maken van een milieueffectrapport als bedoeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer, en die niet leidt tot een andere inrichting of mijnbouwwerk dan waarvoor eerder een omgevingsvergunning is verleend.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, onder a, van het Besluit omgevingsrecht is onze Minister van Economische Zaken en Klimaat bevoegd te beslissen op een aanvraag die betrekking heeft op:

- a. een inrichting die in hoofdzaak een mijnbouwwerk is, en
- b. mijnbouwwerken, niet zijnde inrichtingen.

3. Bezwaargronden

In de bezwaarschriften, in een nader stuk van de heer 5.1.2e en tijdens de hoorzitting zijn –samengevat weergegeven– de volgende bezwaargronden naar voren gebracht:

- a. 5.1.2e betogen dat de onderliggende stukken niet ter inzage hebben gelegen.
- b. Zij voeren daarnaast aan dat niet is onderkend dat, gelet op de hoeveelheid gas die mag worden gewonnen, sprake is van een verplichting een

TI

Milieueffectrapportage (hierna: MER) op te stellen. De vergunning is verleend voor de milieuneutrale verandering van de inrichting. Nu nooit eerder een MER is opgesteld, kan volgens 5.1.2e niet worden beoordeeld of sprake is van een milieuneutrale verandering. Daarnaast is de tijdelijke plaatsing van het geluidsscherm volgens 5.1.2e een ingreep in de materiële toestand. Dit betekent volgens hen dat sprake is van een wijziging van het project waarvoor een MER moet worden opgesteld. 5.1.2e verwijst in dit verband naar het arrest van het Hof van Justitie in de zaak Brussels Hoofdstedelijk Gewest (HvJ 17 maart 2011, ECLI:EU:C:2011:154). 5.1.2e heeft verwezen naar de wijziging van artikel 7.1 van de Wet Milieubeheer in de Wet implementatie herziene m.e.r.-richtlijn. Verder wijst 5.1.2e erop dat nooit onderzoek is verricht naar milieugevolgen en naar de gevolgen van de gaswinning voor beschermde soorten en habitats.

c. De gaswinning veroorzaakt naast de algehele bodemdaling ook lokale bodemdaling. In dit verband wijzen 5.1.2e erop dat een verhoging van de wincapaciteit de waterhuishouding ernstig zal verstoren.

d. Volgens 5.1.2e wordt de toename van het energieverbruik gecompenseerd met een verlaging van de geluidbelasting. Door het plaatsen van het geluidsscherm zal de winningscapaciteit worden verhoogd. Zij wijzen erop dat alle milieueffecten afzonderlijk moeten worden beoordeeld.

e. 5.1.2e vrezen dat een verhoging van de belasting van het transformatorstation en de compressieactiviteiten een hogere zogenoemde "travobrom" zal genereren. Het laagfrequent geluid zorgt volgens hen voor overlast.

f. 5.1.2e wijzen erop dat door recente besluitvorming van de minister clusters van het Groningenveld worden gesloten, waardoor de productie in Siddeburen zal worden verhoogd.

g. 5.1.2e betoogt verder dat het besluit in strijd is met een aantal algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Hij brengt naar voren dat sprake is van strijd met het verbod van vooringenomenheid, omdat de minister van Economische Zaken en Klimaat naast vergunningverlener ook verantwoordelijk is voor de toezichthouder Staatstoezicht op de Mijnen. Het besluit is volgens 5.1.2e voorts in strijd met het voorzorgsbeginsel, omdat er nog veel wetenschappelijke onzekerheden zijn omtrent gaswinning. Daarnaast voert 5.1.2e aan dat het besluit in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel, omdat ten onrechte geen MER is gemaakt. Andere ondernemingen moeten wel een MER opstellen. Tot slot betoogt hij dat het besluit strijdig is met het verbod van willekeur en het zorgvuldigheidsbeginsel.

4. Beoordeling van de bezwaargronden.

In deze paragraaf zal ik de hiervoor weergegeven bezwaargronden van 5.1.2e en 5.1.2e beoordelen.

Alvorens in te gaan op de specifieke bezwaargronden wil ik eerst in algemene zin het volgende naar voren brengen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning ziet uitsluitend op het tijdelijk plaatsen van een geluidsscherm. Hiertoe is door NAM een

72

omgevingsvergunning voor het bouwen van het geluidsscherm en het milieuneutraal veranderen van de inrichting of de werking van de inrichting aangevraagd. Aan de aanvraag is door NAM de geluidnotitie "NAM-locatie Siddeburen, inclusief VSIDS trafo geluidsscherm" (hierna: de geluidnotitie) ten grondslag gelegd. Uit paragraaf 1 van de geluidnotitie volgt dat in het verleden verschillende geluidmaatregelen zijn getroffen waarmee de geluidbelasting van de inrichting significant is beperkt. De inrichting voldoet aan de geluidnormen uit de onderliggende omgevingsvergunning. Uit de geluidnotitie volgt dat de VSIDS transformator een relatief hoge bijdrage levert aan de totale geluidsimmissie. Om te onderzoeken of de geluidbelasting voor omwonenden verder kan worden beperkt, wordt het tijdelijke geluidsscherm gerealiseerd. Uit de geluidnotitie volgt dat door toepassing van het geluidsscherm de gevelbelasting op een aantal woningen ten zuidwesten van de inrichting met 0,3 tot 0,4 dB zal afnemen. De geluidbelasting van de inrichting blijft daarmee, ook na plaatsing van het geluidsscherm, binnen de normen zoals opgenomen in de onderliggende omgevingsvergunning. In de omgevingsvergunning is dan ook geconcludeerd dat de tijdelijke plaatsing van het geluidsscherm niet leidt tot andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu dan de inrichting volgens de vigerende vergunning mag veroorzaken, als bedoeld in artikel 3.10, derde lid, van de Wabo.

a. terinzagelegging

Voor zover **5.1.2e** bedoelen te betogen dat de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals opgenomen in afdeling 3.4 van de Awb diende te worden toegepast, wijs ik erop dat deze procedure gelet op artikel 3.10, derde lid, van de Wabo in dit geval niet van toepassing is. In dit geval is de reguliere bezwaarprocedure van toepassing. Op grond van artikel 7:4, tweede lid, van de Awb legt het bestuursorgaan het bezwaarschrift en alle verder op de zaak betrekking hebbende stukken voorafgaand aan het horen gedurende ten minste een week voor belanghebbenden ter inzage. In de brief met de uitnodiging voor de hoorzitting is medegedeeld dat bezwaarmakers het recht hebben om de stukken in te zien die op deze zaak betrekking hebben. Als bijlage bij deze brief is een lijst van de op de zaak betrekking hebbende stukken gevoegd. Voorts is in de brief vermeld dat wanneer bezwaarmakers van één of meer van deze stukken een kopie wensen, deze stukken binnen één week na de datum van deze brief kunnen worden opgevraagd. De heer **5.1.2e** heeft naar aanleiding hiervan verzocht om een aantal op de zaak betrekking hebbende stukken. Deze stukken zijn aan hem toegezonden. Daarmee is voldaan aan artikel 7:4, tweede lid, van de Awb.

b. milieueffectrapportage

De winning van aardgas dan wel de wijziging of uitbreiding daarvan is, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een gewonnen hoeveelheid van meer dan 500.000 m³ aardgas per dag, een m.e.r.-plichtige activiteit ingevolge artikel 7.2, eerste lid, onder a, van de Wet milieubeheer in samenhang met artikel 2, eerste lid, van het Besluit-m.e.r. jo. onderdeel C.17.2 van de bijlage bij dat besluit. De besluiten waarvan bij de voorbereiding een MER moet worden gemaakt, zijn

aangewezen in kolom 4 van onderdeel C.17.2 van de bijlage bij het Besluit-m.e.r. Concreet komt het erop neer dat als m.e.r.-plichtige vergunningen ter zake van gaswinning de vergunning voor een mijnbouwwerk op grond van artikel 40 van de Mijnbouwwet en de vergunning voor een inrichting waartoe een mijnbouwwerk behoort op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder e, van de Wabo zijn aangewezen.

Deze m.e.r.-plicht geldt gelet op het vorenstaande uitsluitend voor een omgevingsvergunning in de gevallen waarin een activiteit genoemd in kolom 1 aan de orde is, te weten de winning van aardgas dan wel de wijziging of uitbreiding van de winning in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een gewonnen hoeveelheid van meer dan 500.000 m³ aardgas per dag. De omgevingsvergunning heeft evenwel betrekking op het plaatsen van een tijdelijk geluidsscherm. Dit is geen activiteit die als m.e.r.-plichtig is aangewezen in het Besluit-m.e.r., zodat in dit geval geen verplichting bestond een MER op te stellen. Dat voor de gaswinning nooit een MER is gemaakt, maakt dit niet anders. De gaswinning uit het Groningenveld is in 1963, lang voordat de m.e.r.-richtlijn bestond, vergund. Daarvoor is dan ook destijds geen MER opgesteld. Deze verplichting bestond toen immers nog niet. Uit de m.e.r.-regelgeving volgt niet dat voor dergelijke projecten nadien alsnog een MER moet worden opgesteld. De m.e.r.-plicht geldt alleen voor zover projecten onder de werking van de m.e.r.-richtlijn worden vergund.

In het arrest Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar **5.1.2e** naar heeft verwezen, oordeelde het Hof dat de vernieuwing van een exploitatievergunning voor een vliegveld zonder dat de ingreep in de natuur materieel verandert, geen project in de zin van de m.e.r.-richtlijn oplevert. Bij vergunde projecten die ongewijzigd - dat wil zeggen: zonder werken of ingrepen die de materiële toestand van de plaats veranderen - blijven, is er geen sprake van een (wijziging van een) project waarvoor alsnog een MER zou moeten worden opgesteld. Het Hof voegt hier in het arrest aan toe dat artikel 2, eerste lid, van de m.e.r.-richtlijn in ieder geval niet vereist dat elk project dat een aanzienlijk milieueffect kan hebben, wordt onderworpen aan de beoordelingsprocedure waarin deze richtlijn voorziet, maar dat alleen de in de bijlagen I en II bij deze richtlijn genoemde projecten daaraan moeten worden onderworpen. Met andere woorden; niet voor alle activiteiten die een milieueffect kunnen hebben, moet een MER worden opgesteld. Dat geldt uitsluitend voor de projecten genoemd in de bijlagen van de richtlijn.

Anders dan **5.1.2e** naar voren brengt, hoeft dan ook niet voor iedere ingreep in de materiële toestand, zo daarvan hier al sprake is, een MER te worden opgesteld. Dit geldt uitsluitend voor de in de bijlagen bij de m.e.r.-richtlijn opgenomen activiteiten. Deze activiteiten zijn eveneens opgenomen in de Nederlandse wetgeving, te weten in het Besluit-m.e.r. Zoals hiervoor aan de orde is gekomen, is een vergunning voor de winning van aardgas dan wel de wijziging of uitbreiding daarvan in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een gewonnen hoeveelheid van meer dan 500.000 m³ aardgas per dag m.e.r.-plichtig. Nu de omgevingsvergunning betrekking heeft op de tijdelijke plaatsing van een

14

geluidsschermbank, geldt in dit geval geen m.e.r.-plicht. Omdat de gaswinning al voor de implementatie van de m.e.r.-richtlijn is vergund, is er geen sprake van dat eerder ten onrechte geen MER is opgesteld. Uit het arrest Burssels Hoofdstedelijk Gewest kan dan ook niet worden afgeleid dat in dit geval een MER diende te worden opgesteld.

Ten aanzien van het betoog van **5.1.2e** over artikel 7.1 van de Wet implementatie herziene m.e.r.-richtlijn het volgende. In deze wet wordt aan artikel 7.1 een zesde lid toegevoegd, luidende:

In afwijking van artikel 1.1, tweede lid, onder a, worden in dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen onder gevolgen voor het milieu verstaan gevolgen voor het fysieke milieu, waaronder de kwetsbaarheid voor risico's op zware ongevallen of rampen, gezien vanuit het belang van de bescherming van:

- a. de bevolking en de menselijke gezondheid;
- b. de biodiversiteit, met bijzondere aandacht voor op grond van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde habitats en soorten;
- c. land, bodem, water, lucht en klimaat;
- d. materiële goederen, het cultureel erfgoed en het landschap;
- e. de samenhang tussen de onder a tot en met d genoemde factoren.

In artikel 7.1 van de Wet milieubeheer en het hoofdstuk waarin dit artikel is opgenomen, worden specifieke regels gesteld over de MER. Artikel 7.1, zesde lid, bepaalt wat bij het opstellen van een MER onder gevolgen voor het milieu moeten worden verstaan. Uit dit artikel kan niet worden afgeleid dat er in dit geval een verplichting tot het opstellen van een MER bestaat.

Gelet op het vorenstaande ben ik van mening dat voor de nu voorliggende omgevingsvergunning geen MER behoefde te worden gemaakt.

Ten overvloede merk ik op dat het feit dat voor de gaswinning in Groningen nooit een MER is opgesteld, niet betekent dat de gevolgen voor het milieu nooit zijn beoordeeld. Zoals ook volgt uit de onderliggende omgevingsvergunning voor de inrichting zijn de aspecten lucht, oppervlaktewater, bodem- en grondwater, geluid en geur wel degelijk afgewogen. Dat volgens Bosma voor de gaswinning nooit onderzoek heeft plaatsgevonden naar beschermde natuurgebieden en soorten is onjuist. In het rapport "Natuureffecten bodemdaling Groningen" van Arcadis van 25 juni 2015 wordt geconcludeerd dat ten gevolge van de gaswinning geen verslechtering van de natuurlijke habitats en geen significante effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Waddenzee (inclusief Eems/Dollard) tot gevolg zal hebben. Overigens wil ik er hier nogmaals op wijzen dat dit de reikwijdte van de omgevingsvergunning te buiten gaat, nu de omgevingsvergunning uitsluitend ziet op het plaatsen van een tijdelijk geluidsschermbank.

c. bodemdaling

Zoals hiervoor reeds aan de orde is gekomen, ziet deze omgevingsvergunning op de tijdelijke plaatsing van een geluidsscherm. De omgevingsvergunning wijzigt het maximale productievolume voor de inrichting Siddeburen niet. Het maximale volume zoals dat reeds is vergund in de onderliggende omgevingsvergunning, mag ook na de plaatsing van het geluidsscherm niet worden overschreden. Er mag ten gevolge van dit besluit dus niet meer gas worden gewonnen. Daarnaast blijven de voorschriften uit de onderliggende omgevingsvergunning onverminderd van kracht. De tijdelijke plaatsing van een geluidsscherm heeft gelet op het vorenstaande dan ook geen effect op eventuele bodemdaling. In dit betoog zie ik dan ook geen aanleiding de omgevingsvergunning te herroepen.

d. geluid

Anders dan **5.1.2e** veronderstellen, voorziet de omgevingsvergunning niet in een verhoging van de productiecapaciteit van de inrichting. Zoals hiervoor reeds aan de orde is gekomen, volgt uit de geluidnotitie dat de geluidbelasting op een aantal woningen in de nabijheid van de inrichting met 0,3 tot 0,4 dB zal afnemen. Het tijdelijke geluidsscherm wordt, zo blijkt uit de aanvraag, bij wijze van proef gerealiseerd. Deze afname van de geluidbelasting dient niet ter compensatie van verhoging van het energieverbruik of de winningscapaciteit. De omgevingsvergunning leidt dan ook niet tot een toename van het (laagfrequent) geluid. De omgevingsvergunning heeft een tijdelijk positief effect op de geluidbelasting ten gevolge van de inrichting. Bovendien blijven de geluidnormen en overige voorschriften uit de onderliggende omgevingsvergunning van kracht.

e. sluiting van clusters elders

Het geluidsscherm is niet aangevraagd om een verhoging van de productie te realiseren. Alle voorschriften uit de onderliggende omgevingsvergunning blijven van kracht. Voor zover **5.1.2e** vreest dat de winning zal worden verhoogd ten gevolge van de sluiting van de clusters bij Loppersum wijs ik erop dat de verandering van de inrichting is aangevraagd voordat deze clusters zijn gesloten. Reeds daaruit volgt dat het geluidsscherm niet is aangevraagd om een door **5.1.2e** gevreesde productieverhoging ten gevolge van de sluiting van de productieclusters bij Loppersum mogelijk te maken. Zoals hiervoor reeds aan de orde is gekomen, wijzigt de omgevingsvergunning het maximale productievolume voor de inrichting Siddeburen niet. Daarnaast is de winning uit het Groningenveld per regio gemaximeerd in het instemmingsbesluit winningsplan Groningen. Bovendien ben ik voornemens om het niveau van winning uit het gehele Groningenveld verder om laag te brengen.

76.

f. Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Ten aanzien van het betoog omtrent strijd met het verbod van vooringenomenheid wijs ik op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) over het instemmingsbesluit met het winningsplan voor het Groningenveld (ABRvS 15 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3156, r.o. 9 e.v.). In die uitspraak heeft de Afdeling geoordeeld dat de omstandigheid dat de Minister van Economische Zaken en Klimaat ter zake van de gaswinning meerdere wettelijke bevoegdheden heeft niet betekent dat besluitvorming omtrent de gaswinning vooringenomen is. Dat geldt zeker ook in het kader van deze procedure, nu het besluit uitsluitend ziet op het tijdelijk plaatsen van een geluidscherm.

Over het betoog omtrent het voorzorgsbeginsel wijs ik er nogmaals op dat de omgevingsvergunning uitsluitend ziet op het plaatsen van een tijdelijk geluidscherm. Het geluidscherm heeft een positief effect op de geluidbelasting op omliggende woningen. Ik zie dan ook geen aanleiding voor het oordeel dat de omgevingsvergunning in strijd met het voorzorgsbeginsel is verleend.

Ten aanzien van het betoog omtrent het rechtszekerheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel wijs ik erop dat, zoals hiervoor onder b al aan de orde is gekomen, voor de omgevingsvergunning geen MER behoeft te worden gemaakt. Het Besluit-m.e.r. voorziet niet in een m.e.r.-plicht voor een dergelijke activiteit. Daarnaast is de gaswinning reeds voor de inwerkintreding van de m.e.r.-richtlijn vergund zodat er destijds geen verplichting bestond tot het opstellen van een MER. Dat voor andere activiteiten in het Besluit-m.e.r. wel een m.e.r.-plicht geldt en andere bedrijven ten behoeve van besluitvorming daarom wel een MER dienen op te stellen, levert dan ook geen strijd met het gelijkheidsbeginsel op. Het betreft immers geen gelijke gevallen.

5.1.2e heeft het betoog over strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en het verbod van willekeur niet nader geconcretiseerd. Ik ben van mening dat het besluit zorgvuldig is voorbereid en zie geen aanleiding voor het oordeel dat sprake is van strijd met het verbod van willekeur.

5. Beslissing

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, verklaar ik het bezwaarschrift van **5.1.2e** en het bezwaarschrift van Wessels ongegrond. Ik handhaaf het bestreden besluit van 17 oktober 2017, kenmerk DGETM-EO / 17160332.

6. Vergoeding kosten bezwaar

Voor een vergoeding van kosten in bezwaar bestaat geen aanleiding.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens de zede:

5.1.2e

J.A. Hofman
MT-lid, hoofd juridisch advies, bezwaar en beroep
directie Wetgeving en Juridische Zaken

*U kunt tegen dit besluit beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de
rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, Postbus 150, 9700 AD Groningen.
Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is
toegezonden door de Rechtbank Noord-Nederland zijn ontvangen.*

TC

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2e

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

5.1.2e

T 5.1.2e

5.1.2e @minez.nl

Ons kenmerk
WJZ / 18256023

Uw kenmerk

Bijlage(n)
4

Datum

9 NOV 2018

Betreft Beslissing op uw bezwaar tegen mijn Wob-besluit inzake Siddeburen,
kenmerk DGETM / 18130065

Geachte heer en mevrouw 5.1.2e geachte 5.1.2e

Bij brief van 5 augustus 2018, ontvangen 8 augustus 2018, heeft u een bezwaarschrift ingediend tegen mijn besluit van 27 juni 2018 met kenmerk DGETM / 18130065 (hierna: het bestreden besluit).

Met deze brief wordt op uw bezwaarschrift beslist.

Verloop van de procedure

In een tweetal brieven van 6 maart 2018 heeft u bij mijn ministerie verzoeken ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). In uw verzoeken vroeg u naar alle informatie die betrekking heeft op de verlening van omgevingsvergunningen voor de locatie Siddeburen vóór en vanaf 1-1-2008. Ik heb de verzoeken als één verzoek in behandeling genomen.

Op 7 juni 2018 hebben mijn ambtenaren contact telefonisch contact met u opgenomen over de precieze reikwijdte van uw verzoek. Van dit gesprek heeft u een verslag gemaakt. Dit verslag heeft u mij op 11 juni 2018 doen toekomen. Bij het bestreden besluit heb ik besloten u 92 documenten te verstrekken, met uitzondering van in die documenten opgenomen persoonsgegevens.

Bij brief van 5 augustus 2018, ontvangen op 8 augustus 2018, heeft u hiertegen een bezwaarschrift ingediend. Bij brief van 8 augustus 2018 is de ontvangst van uw bezwaarschrift bevestigd.

Op 9 oktober 2018 vond een hoorzitting plaats bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Voor de samenstelling van de commissie en het verhandelde ter zitting verwijs ik naar het verslag van de hoorzitting dat als bijlage bij dit besluit is gevoegd en hier als herhaald en ingelast dient te worden beschouwd.

Wettelijk kader

WJZ / 18256023

Op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wob kan een ieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan. Op grond van artikel 3, vierde lid, van de Wob dient het bestuursorgaan in geval van een algemeen geformuleerd verzoek de verzoeker zo spoedig mogelijk in de gelegenheid te stellen het verzoek te preciseren, en is het bestuursorgaan de verzoeker hierbij behulpzaam. De strekking van een preciseringsverzoek is tweeledig. Enerzijds kan een dergelijk verzoek voorkomen dat de Wob-verzoeker overstelpt wordt met een lawine van informatie waar hij niet of onnodig moeilijk uit de voeten kan, anderzijds bevordert de precisering de snelheid waarmee het verzoek kan worden afgehandeld en wordt het bestuursorgaan ontlast.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Uw bezwaarschrift is ingediend binnen zes weken na bekendmaking van het besluit. Het voldoet ook aan de overige door de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) gestelde eisen zodat het bezwaarschrift ontvankelijk is.

Bestreden besluit

In uw verzoeken vroeg u naar alle informatie die betrekking heeft op de verlening van omgevingsvergunningen voor de locatie Siddeburen vóór en vanaf 1-1-2008. In het aanvullende telefoongesprek heeft u naar voren gebracht dat u ook informatie verwacht met betrekking tot 'het gehele investeringsprogramma', een 'meerjarenafpraak', de technische resultaten van het Schaapbultenproject en de effecten op de lokale omgeving van het Schaapbultenproject.

De met het bestreden besluit verstrekte 92 documenten omvatten hoofdzakelijk aanvragen voor vergunningen, adviezen daarover, de verleende vergunningen en meldingen.

Er zijn geen documenten verstrekt over Schaapbulten, de meerjarenafpraak of het gehele investeringsprogramma.

Gronden van uw bezwaar

In uw bezwaarschrift en tijdens de hoorzitting heeft u - kort samengevat - aangevoerd dat:

- 1) ik de reikwijdte van uw verzoek te beperkt heb opgevat en daarom te weinig informatie heb verstrekt, en
- 2) ik te laat op uw verzoek heb beslist.

20

Beoordeling van het bezwaar

WJZ / 18256023

Met betrekking tot uw bezwaargronden overweeg ik het volgende.

ad 1) Onjuiste vaststelling van de reikwijdte van uw verzoek en onvoldoende informatieverstrekking

In uw bezwaarschrift en tijdens de hoorzitting heeft u dit verder toegelicht en genoemd dat in het bestreden besluit uw verzoek is beperkt tot 'informatie' met betrekking tot vergunningverlening voor de inrichting Siddeburen. U stelt dat het verzoek zag op 'alle informatie' en ook niet beperkt is tot Siddeburen. Verder heeft u op verschillende momenten aangegeven dat u uw verzoek breder trekt dan ik heb gedaan.

U geeft aan dat u onder andere de volgende informatie mist:

- a. Informatie met betrekking tot een voorgenomen wijziging van de productietechniek van de gaswinning in de inrichting Siddeburen;
- b. Informatie waaruit blijkt waarom er nooit een milieueffectrapportage (hierna: m.e.r.) is uitgevoerd en overige informatie met betrekking tot de milieueffecten van de inrichting Siddeburen, waaronder
 - i. Technische informatie over de in Siddeburen geplaatste generatoren, en de effecten die de generatoren veroorzaken.
 - ii. Data en mails en correspondentie over de hierboven genoemde onderwerpen.
 - iii. Milieu-informatie met betrekking tot de inrichting Siddeburen
- c. Informatie met betrekking tot het Second Stage project, het hele investeringsprogramma en de aftrap daarvan in Schaapbulten, alsmede de hieraan verbonden 'meerjarenafpraak'.

Daarbij hebt u opgemerkt dat het voor u moeilijk is om precies aan te geven welke informatie u zoekt. U weet immers niet welke informatie er is. Ook hebt u aangegeven dat u ten onrechte niet bent geïnformeerd over het feit dat de reikwijdte van uw verzoek door mij anders werd geïdentificeerd dan u zelf te kennen had gegeven.

Hieronder ga ik op deze specifieke punten in. Eerst start ik met een aantal meer algemene opmerkingen.

21

Allereerst merk ik op dat ik goed begrijp dat u niet precies kunt aangeven welke informatie u zoekt. U kunt niet weten welke informatie er is. Tegelijkertijd maakt dat het voor mij moeilijk om te vinden wat u zoekt. Het is ook goed mogelijk dat u verwacht dat ik over bepaalde informatie beschik, terwijl dat niet het geval is. Deze onduidelijkheid is nooit helemaal te voorkomen. Dat neemt niet weg dat ik bij deze beslissing zo goed mogelijk naar uw verzoek, uw aanvullingen daarop en verduidelijkingen daarvan heb gekeken. Wel merk ik daarbij, in reactie op uw opmerking dat het u gaat om de aanvullingen en verduidelijkingen die u van het Wob-verzoek hebt gegeven, op dat het Wob-verzoek zelf leidend is. De aanvullingen en verduidelijkingen van het Wob-verzoek die zien op documenten die het Wob-verzoek te buiten gaan, kunnen dus in het kader van dit Wob-verzoek niet verstrekt worden. In de overwegingen hierna ten aanzien van de onder a tot en met c. genoemde specifieke aanvullingen zal ik aangeven of deze wel of niet binnen het Wob-verzoek vallen en waarom.

Wat betreft uw stelling dat het bestreden besluit beperkt zou zijn tot 'informatie met betrekking tot de vergunningverlening voor de inrichting Siddeburen van voor en na 2008', in plaats van 'alle informatie' merk ik op dat de berichtgeving op de website kennelijk niet volledig is geweest, maar dat in het bestreden besluit wel beslist is op uw verzoek om alle informatie, zie de tweede zin van het bestreden besluit. De onvolledige vermelding op de website heeft dus geen gevolgen gehad voor de inhoudelijke beoordeling in het bestreden besluit.

U heeft ook aangegeven dat u ten onrechte niet, althans niet tijdig, op de hoogte bent gesteld van mijn duiding van de reikwijdte van uw verzoek. Hierover merk ik op dat, daargelaten wat hierover telefonisch tussen u en mijn ambtenaren is besproken, in een beslissing op een Wob-verzoek ook besloten wordt over de reikwijdte van het verzoek. U bent hierover dus wel tijdig, namelijk door middel van het bestreden besluit, geïnformeerd. Vervolgens staat de weg van bezwaar open als u het met de beslissing over de reikwijdte niet eens bent.

In de overwegingen hieronder ga ik op uw inhoudelijke bezwaren op dit punt, in.

Ad a. Wijziging productietechniek

U heeft aangegeven dat een door u geconstateerde (voorgenomen) wijziging in de productietechniek bij de inrichting Siddeburen zou moeten zijn meegewogen in één of meer te verlenen vergunningen en dat hier informatie over zou moeten zijn. U verwees hieromtrent specifiek naar de plaatsing van enkele compressoren.

De op Siddeburen aanwezige compressoren zijn in het jaar 2000 vergund en zijn enkele jaren later geplaatst. De verleende vergunning vindt u terug als nr. 9 van de bij het bestreden besluit verstrekte inventarislijst (zie: pagina 2 onder nummer 6), de ontwerpvergunning als nr. 15 en de aanvraag als nr. 23. In 2008 is nog om een aanvulling op deze vergunning verzocht, zie nr. 54 van de inventarislijst.

Zoals u hieronder onder b. zult lezen, maak ik naar aanleiding van uw bezwaar enkele documenten openbaar. Enkele hiervan bevatten nadere informatie over de door u genoemde compressoren. Ik heb echter geen documenten in mijn bezit die

Deze afspraak is in 2008 gesloten en is (pas) gepubliceerd in de Staatscourant van 12 september 2018, nr. 50932. Het betreft de Meerjarenafpraak Energie-Efficiëntie 2001-2020. Dit convenant is gesloten tussen enkele bewindspersonen, decentrale overheden en partijen uit het bedrijfsleven met als doel de bevordering van efficiënt energieverbruik. In enkele vergunningen wordt naar deze Meerjarenafpraak verwezen. De afspraak valt derhalve binnen de reikwijdte van uw verzoek en had in mijn eerdere inventarisatie moeten worden opgenomen. De afspraak is al openbaar. Niettemin stuur ik de afspraak mee.

Ad c. Second Stage project en Schaapbulten

U voert aan dat ook informatie over het Second Stage project en een proef die zou zijn aangevangen in Schaapbulten verstrekt had moeten worden, evenals informatie over het hele investeringsprogramma.

Het door u genoemde, door de NAM geïnitieerde Second Stage project is mij bekend. Het project ziet op het plaatsen van een of meer extra compressoren ten behoeve van het gaswinningsproces op de inrichting Schaapbulten. Het project heeft geen vervolg, gekregen op andere productielocaties.

Ook in na de herbeoordeling van deze documenten in bezwaar blijf ik van mening dat de documenten die ik over het project in mijn bezit heb, buiten de reikwijdte van uw verzoek vallen. De bij mij aanwezige documenten over het Second Stage project zien immers niet op de productielocatie Siddeburen maar op de productielocatie Schaapbulten. Ook voor wat betreft uw verzoek naar documenten over het investeringsprogramma van NAM ben ik van mening dat dit buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek over de verlening van omgevingsvergunningen voor de locatie Siddeburen valt.

ad 2. Overschrijding beslistermijn

U stelt verder dat ik de geldende beslistermijn voor het bestreden besluit heb overschreden.

Wat u hierover stelt, klopt. Ik heb u ten aanzien van het Wob-besluit om uitstel gevraagd en in overleg is afgesproken dat ik mijn besluit uiterlijk op 21 juni 2018 zou nemen. De beslisdatum werd echter 27 juni 2018. Uw bezwaar is in zoverre gegrond. Deze fout laat zich in bezwaar niet herstellen, daarom bied ik u hierbij mijn excuses aan.

Beslissing

WJZ / 18256023

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, beslis ik als volgt:

- A. Uw bezwaar genoemd onder punt 1 verklaar ik gedeeltelijk gegrond.
- B. Uw bezwaar genoemd onder punt 2 verklaar ik gegrond.
- C. In aanvulling op het bestreden besluit maak ik, met weglating van de in deze documenten opgenomen persoonsgegevens, de documenten, genoemd op de bijgevoegde inventarislijst onder nummer 63 t/m 66a openbaar.
- D. Voor het overige verklaar ik uw bezwaar ongegrond en handhaaf ik, onder verbetering van de motivering, het bestreden besluit.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

5.1.2e

J.A. Hofman
MT-lid/hoofd juridisch advies, bezwaar en beroep
directie Wetgeving en Juridische Zaken

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Groningen, Postbus 150, 9700 AD Groningen. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden aan de rechtbank worden gestuurd. U kunt ook digitaal beroep instellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

24

Verslag van de hoorzitting d.d. 9 oktober 2018 naar aanleiding van het bezwaar van [5.1.2e] tegen het besluit van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat met het kenmerk DGETM-/18130065, waarbij het verzoek van de heer [5.1.2e] op grond van de Wet openbaarheid van bestuur deels is ingewilligd en deels is afgewezen.

Aanwezigen:

Bezwaarmakers: [5.1.2e]

Namens de minister van Economische Zaken en Klimaat: [5.1.2e] (Directie Wetgeving en Juridische Zaken, voorzitter) [5.1.2e] (Directie Energie en Omgeving) [5.1.2e] (Directie Wetgeving en Juridische zaken) [5.1.2e] (Directie Wetgeving en Juridische zaken, verslaglegging).

1. Opening hoorzitting

Mevrouw [5.1.2e] opent de hoorzitting en stelt de leden van de hoorcommissie voor. Zij doet de volgende mededelingen:

- Van de hoorzitting wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt met het besluit toegezonden.
- De meerderheid van de aanwezigen van de hoorcommissie is niet betrokken bij het besluit.
- Het verloop van de hoorzitting zal als volgt zijn: Bezwaarmaker krijgt de gelegenheid zijn standpunten toe te lichten, daarna zal het besluit worden toegelicht en zal er een informatiewisseling plaatsvinden aan de hand van vragen. Ten slotte krijgt de bezwaarmaker gelegenheid voor een laatste woord.

Graag wil de heer [5.1.2e] nog mededelen dat hij de heer [5.1.2e] heeft gemachtigd om het woord te doen. Ook is de heer [5.1.2e] gemachtigd door mevrouw [5.1.2e] (niet aanwezig).

2. Toelichting bezwaar en nadere informatie wisseling

De heer [5.1.2e] licht de bezwaren toe overeenkomstig de bijgevoegde pleitnota. Hij stelt allereerst dat het besluit in strijd is met elementaire beginselen van behoorlijk bestuur, omdat het besluit – om bepaalde documenten niet openbaar te maken – niet is gemotiveerd. De weigeringsgronden ontbreken en de belangenafweging is niet zorgvuldig.

Mevrouw [5.1.2e] vraagt waarom de procedure niet correct is gegaan. De heer [5.1.2e] antwoordt dat er te laat een besluit is genomen, daarnaast stelt de heer [5.1.2e] dat het niet openbaar maken van de documenten ook niet correct is, hetgeen zijn voornaamste bezwaargrond is. Hij licht toe dat de documenten die verstrekt zijn, eigenlijk niet hetgeen was waarnaar de bezwaarmakers op zoek zijn. Mevrouw [5.1.2e] haalt de inventarislijst aan en geeft aan dat daarop toch de vergunningen en meldingen staan die in het Wob-verzoek werden gevraagd.. De heer [5.1.2e] vult aan dat bij de behandeling van een Wob-verzoek wordt gekeken welke documenten aanwezig zijn op basis van de reikwijdte van het verzoek, en op die documenten kunnen weigeringsgronden worden toegepast. De minister heeft het verzoek kennelijk beperkter geïnterpreteerd dan de bedoeling was van bezwaarmakers. Mevrouw [5.1.2e] vat samen; de heer [5.1.2e] heeft gevraagd om informatie, deze informatie heeft hij ook gekregen maar het is niet alle informatie die de heer [5.1.2e] graag had willen zien.

Op de vraag welke informatie nu ontbreekt antwoordt de heer [5.1.2e] dat hij de onderzoeken mist over de effecten van de testen van Schaapbulten. Er zijn aan de hand van deze tests namelijk generatoren geplaatst in Siddeburen. De generatoren hebben een technische verandering teweeggebracht en er is sprake geweest van een revisie. De vergunningen zijn onder revisie afgegeven. De eerste generator is in 2008 geplaatst, men heeft in 2010 een tweede generator geplaatst en in februari is er eerder een hoorzitting geweest over de muur die is geplaatst om de geluiden van de generatoren te dempen. Er is een vergunning afgegeven voor een muur. De

vergunning zou gelden voor een jaar, maar de muur staat er nog steeds. Daarnaast wordt er in elke vergunning verwezen naar samenwerkingsafspraken en dit document zou hij graag ook willen inzien.

De heer 5.1.2e verzoekt om de informatie waar de aanvraag op gebaseerd is. Bij revisie wordt gekeken naar het milieu stelt mevrouw 5.1.2e Ook het ministerie krijgt niet altijd alles in detail. Het ministerie is daarbij ook afhankelijk van een derde organisatie. Er heerst onduidelijkheid op welke grond de generatoren geplaatst zijn. De heer 5.1.2e vraagt zich af of dit zomaar mag onder de revisievergunning.. Mevrouw 5.1.2e geeft aan dat in bezwaar gekeken zal worden of er meer documenten bij het ministerie berusten.

De heer 5.1.2e vraag of het correct is dat er technische veranderingen ten aanzien van de gaswinning hebben plaatsgevonden, en wat de effecten hiervan zijn op het reservoir in Siddeburen. Mevrouw 5.1.2e stelt dat de ondergrondse effecten van de gaswinning niet aan de orde komen in een omgevingsvergunning. Daarover wordt in een ander kader besloten namelijk in een instemmingsbesluit over het winningsplan. Het is de vraag of dat valt binnen de reikwijdte van het Wob-verzoek. Dat zag namelijk op de verlening van omgevingsvergunningen ten aanzien van Siddeburen.

5.1.2e stelt dat hij graag alle informatie en data wil. 5.1.2e stelt dat het lastig is als dit niet nader is gespecificeerd. 5.1.2e vraagt zich af waarom niet eerder aan hem is medegedeeld dat hij om specifiekere of minder algemene informatie moest vragen, en niet op het einde pas. Er is telefonisch contact geweest met het ministerie en ook tijdens het telefonisch contact is 5.1.2e niet medegedeeld dat de reikwijdte van het verzoek te breed was. Het gaat specifiek om de informatie over de revisievergunning en de generatoren die zijn geplaatst. Daarnaast is hij ook benieuwd naar de onderzoeken in Schaapbulten, en de inhoud van de samenwerkingsakte tussen de Staat en de NAM.

Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de heer 5.1.2e om de volgende documenten/informatie mist:

- Het onderzoeksrapport over Schaapbulten.
- Technische informatie over de in Siddeburen geplaatste generatoren, en de effecten die de generatoren veroorzaken.
- Meerjarenafspraken tussen de Staat en de NAM.
- Data en mails en correspondentie over de hierboven genoemde onderwerpen.
- Milieuinformatie met betrekking tot de inrichting Siddeburen.

Mevrouw 5.1.2e stelt nogmaals dat er goed gaat worden gekeken naar de aanwezige documenten en hoe het verzoek is beoordeeld, maar stelt dat het ook goed mogelijk kan zijn dat ook het ministerie niet beschikt over de gevraagde informatie. Tot slot geeft de heer 5.1.2e aan dat er wel 92 documenten verstrekt, maar dat dit niet betekent dat dat genoeg is. De vragen lijken in de hoorzitting specifiekere dan is bedoeld in zijn Wob-verzoek. Hij geeft aan dat de gevraagde informatie valt binnen het kader van het Wob-verzoek.

Er zijn verder geen vragen en opmerkingen meer.

3. Afsluiting

Mevrouw 5.1.2e dankt iedereen voor zijn komst en toelichting en geeft aan dat de heer 5.1.2e de beslissing op het bezwaar op 1 november kan verwachten. De heer 5.1.2e dankt iedereen nogmaals. Mevrouw 5.1.2e sluit de hoorzitting.

22-9-2010

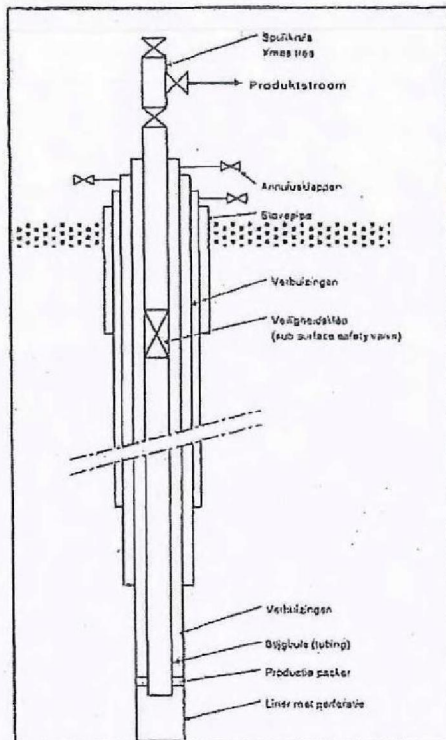
Bijlage 1

Van aanvraag vergunning Wet milieubeheer
ex art. 8.4 lid 1

**Beschrijving van de gaswinnings-
en behandelingsinstallatie
Oudeweg**

Rev. A

27

Figuur 1: Schematische weergave gasput

Alle geboorde gasputten op land zijn voorzien van een kelder. Het doel van de kelder is de bereikbaarheid en bedienbaarheid van de meest gebruikte hoofd- en werksluiters van de X-mas tree.

De bediening van de zich in de putkelder bevindende annulusafsluiters en aansluitings- en aftapmogelijkheden komt niet dagelijks voor. Van tijd tot tijd wordt het verzamelde regenwater uit de kelder weggezogen. De diepte van de kelder is circa 2,5 meter, afhankelijk van het aantal van elkaar af te sluiten casings (verbuizingen) en het type put.

Het gas en de reservoirvloeistoffen afkomstig uit de gasproductieputten worden door middel van bovengrondse gasproductieleidingen naar de gasbehandelingsinstallatie getransporteerd.

Tijdens het opstarten van een koude put kan, ter voorkoming van hydraatvorming of ter bestrijding van gevormde hydraten, kortstondig glycol (DEG) worden geïnjecteerd door middel van een mobiele glycolinjectieset.

De hoeveelheid geproduceerd gas wordt continu gemeten en geregistreerd.

In appendix 1 is het proces schematisch weergegeven.

2.3 GASBEHANDELINGSINSTALLATIE

2.3.1 Gascompressie

Het geproduceerde gas en het meegeproduceerde aardgascondensaatmengsel van Oudeweg worden via het inlaatmanifold V-1701 door twee identieke parallelle inlaattreinen getransporteerd naar de gascompressor K-2001. In deze inlaattreinen passeert het aardgas eerst de vloeistofafscheiders V-1801 / V-1901, waar productiewater en eventueel meegeproduceerd zand worden afgevangen. Vervolgens wordt het aardgas gekoeld in de gas/luchtcoolers E-1801 / E-1901, waarna de vloeistofafscheiders V-1802 / V-1902 de gecondenseerde vloeistoffen afscheiden.

20

Sappemeer, 28 juli 2010	Wm-vergunningaanvraag Oudeweg; Bijlage 1	NAM Rap. Nr.: EP200906260783 SGLT Rap. Nr.: 01053708-A001	Rev. A-1	Pagina 6 van 20
----------------------------	---	--	-------------	-----------------

Het door de gascompressor K-2001 gecomprimeerde aardgas wordt naar de vijf gasbehandelingstreinen (LTS eenheden) gestuurd.

Bij voldoende reservoirdruk en wanneer de te leveren gasproductie beneden een bepaalde waarde ligt, kan het aardgas zonder drukverhoging (zonder gebruik te maken van de gascompressor) worden geproduceerd.

De asafdichtingsgas conditioneringsunit voorziet de primaire asafdichtingen van de gascompressor K-2001 onder alle omstandigheden van voldoende primair asafdichtingsgas. Procesgas wordt onttrokken uit de gasbehandelingsinstallatie nabij de compressor. In de asafdichtingsgas conditioneringsunit wordt het gas gekoeld waarna de ontstane vloeistoffen worden afgescheiden. Het procesgas wordt gezuiverd door filters. Tijdens productie zonder compressie wordt voldoende gasstroming gewaarborgd door een booster / aanjager. Het gas wordt verwarmd in een elektrische verwarmers en een veiligheidsfilter verwijdert de laatste kleine deeltjes uit het gas voordat het als asafdichtingsgas wordt gebruikt. De in het systeem afgescheiden vloeistof wordt afgevoerd naar de aardgascondensaat opslagvaten.

De compressor en de compressormotor KM-2001 worden gekoeld door middel van koelvloeistof (mengsel van water en glycol). De koelvloeistof recirculeert door middel van de koelmediumpompen P-2401A/B en wordt afgekoeld met behulp van de luchtkoeler E-2401. Daarnaast worden de gascompressor en de motor op overdruk gehouden met lucht. Deze lucht wordt verkregen door de blowers K-2501A/B.

2.3.2 Gasbehandeling

Na compressie (of direct vanuit de inlaattreinen wanneer de gascompressor niet gebruikt wordt) wordt het aardgas naar de vijf gasbehandelingstreinen gestuurd, de vijf Lage Temperatuur Scheidings (LTS) eenheden (unit 4100, 4200, 4300, 4400 en 4500). De gasbehandeling in de vijf identieke LTS eenheden wordt hier beschreven voor unit 4100.

In de eerste stap wordt het aardgas gekoeld in de gas / luchtkoeler E-4101 en in de gas/gaswarmtewisselaars E-4102A/B. Daarna wordt het aardgas geëxpandeerd over een Joule-Thomson klep om de gewenste lage temperatuur te halen om aan de dauwpuntspecificatie voor aflevering aan GasTerra te voldoen.

De gecondenseerde vloeistoffen worden in de koude- en filterafscheiders V-4102 / V-4103 afgevangen. Het aardgas stroomt vervolgens nogmaals door de gas / gaswarmtewisselaars E-4102A/B en vervolgens via het uitlaatmanifold V-4629 naar de gastransportleiding.

Ter voorkoming van hydraatvorming in de LTS eenheden en als preventie tegen corrosie in de luchtkoeler E-4101, de gas / gaswarmtewisselaars E-4102A/B, de Joule-Thomson klep en de afscheiders V-4102 en V-4103 wordt door middel van de glycolinjectiepompen P-5002A/B glycol in de gasstromen naar de luchtkoeler E-4101 en de gas / gaswarmtewisselaars E-4102A/B geïnjecteerd.

2.3.3 Vloeistofbehandeling

De installaties voor de regeneratie van glycol en de opslag van aardgascondensaat zijn gemeenschappelijk voor de vijf LTS eenheden.

Het aardgascondensaat / glycolmengsel afkomstig van de koude- en filterafscheider V-4102 / V-4103 wordt (na warmtewisseling in de glycol / glycol warmtewisselaar E-5001 met droge warme glycol) naar de vloeistofafscheider V-5001 geleid. De twee gescheiden vloeistofstromen worden na drukverlaging ontgast in de vloeistofontgasser V-5002.

Glycol

De natte (waterhoudende) glycol wordt opgewarmd in de warmtewisselaars E-5002 en E-5005 en naar de glycolregenerator V-5003 geleid, waar de glycol wordt gedroogd door het water en het restant aan aardgascondensaat uit de glycol te dampen. De hiervoor benodigde warmte wordt geleverd door de verbrandingsgassen uit de OVC (Overhead Vapour Combustor, recuperatieve naverbrander), waarin restgassen uit de installatie worden verbrand.

29

Sappemeer, 28 juli 2010	Wm-vergunningaanvraag Oudeweg; Bijlage 1	NAM Rap. Nr.: EP200906260783 SGLT Rap. Nr.: 01053708-A001	Rev. A-1	Pagina 7 van 20
----------------------------	---	--	-------------	-----------------

24-9-2010

64a

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

Gemeente Slochteren
Postbus 13
9620 AA SLOCHTEREN

Directoraat-g
Energie, Tele
Directie Energi

Bezoekadres
Bezuidenhouts
2594 AV Den H

Postadres
Postbus 20101
2500 EC Den H

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den H

T 070 379 89
www.rijksover

Behandeld di

Ons kenmerk

ETM/EM/ 10141349

Uw kenmerk

Bijlage(n)

1

Datum 24 SEP 2010

Betreft Aanbieding revisievergunningaanvraag: Inrichting Oudeweg (NAM)

Geachte heer/mevrouw,

Van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V., Schepersmaat 2 te Assen, ontving ik op 22-09-2010 een verzoek om een vergunning ingevolge artikel 8.1, lid 1, sub b en c, juncto artikel 8.4 van de Wet milieubeheer, met betrekking tot het veranderen en in werking hebben van **inrichting Oudeweg**, gelegen aan de Oudeweg te Siddeburen, in de gemeente Slochteren, op de percelen, kadastraal bekend gemeente Slochteren, Sectie T, nummers 340, 341, 342, 343, 344, 348 en 349 in het gebied van winningsvergunning Groningen.

Deze aanvraag is ingeschreven onder nummer ETM/EM/10140501.

Ik doe u hierbij de vergunningaanvraag en de daarbij gevoegde stukken toekomen en verzoek u deze stukken ter beschikking te houden ten behoeve van de verder te doorlopen procedure.

Tevens stel ik u hierbij in de gelegenheid om (*binnen 4 weken na dagtekening*) advies uit te brengen met betrekking tot deze aanvraag. Uw advies kunt u richten aan:

Ministerie van Economische Zaken
DG ETM, Dir. Energiemarkt

Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Met vriendelijke groet,

30

SCAN01/000068431

provincie
groningen

bezoekadres: St. Jansstraat 4

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

faxnr: 050 316 44 14

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Ministerie van Economische Zaken
DG ETM, Dir. Energiemarkt
t.a.v. [redacted]
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Datum : 29 september 2010
Briefnummer : 2010-53128
Zaaknummer : 278859
Behandeld door : [redacted]
Telefoonnummer : (050) [redacted]
Antwoord op : uw brieven d.d. 24 september 2010
Onderwerp : ontvangstbevestiging

Geachte mevrouw [redacted],

Uw brieven van 24-9-2010 aangaande revisievergunningaanvraag Wm:

- inzake NAM inrichting De Paauwen te Overschild;
- inzake NAM inrichting te Bierum;
- inzake NAM inrichting Schaapbulten te Meedhuizen;
- inzake NAM inrichting Oudeweg te Siddeburen.

zijn door mij ontvangen op 27-9-2010.

De behandeling van uw brieven is in handen van de afdeling Milieuvergunningen.
Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met bovengenoemde behandelaar.

Hoogachtend,

Namens Gedeputeerde Staten van Groningen:

[redacted]
Hoofd van de afdeling Milieuvergunningen
[redacted]

MILIEUVERGUNNINGEN

31

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken

01 JUN 2017

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij
t.a.v. de heer ir. G.J.M. Schotman
postbus 28000
9400 HH ASSEN

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

sodm@minez.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

5.1.2e

T 5.1.2e

Datum 31 mei 2017

Betreft Rapport NAM over methodiek voor het berekenen van gebouwenschade

Ons kenmerk
17079493

Uw kenmerk

Geachte heer Schotman,

Bijlage(n)

Op 30 januari 2017 heeft u Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) het rapport "Methodology Prognosis of Building Damage and Study and Data Acquisition Plan for Building Damage" (NAM rapport EP201701249834) toegestuurd.

Naast de methodiek voor het voorspellen van gebouwenschade bevat deze rapportage ook de beschrijving van voorgenomen onderzoeken naar de schadegevoeligheid van gebouwen in Groningen. Deze onderzoeken zijn een uitbreiding op het bestaande "Study and Data Acquisition Plan". Conform artikel 9, derde lid van het instemmingsbesluit Groningen, vraagt u mijn instemming met deze uitbreiding van het bovengenoemde plan. Met deze brief breng ik u op de hoogte van mijn reactie. Naar het oordeel van SodM vormt de voorgestelde aanpassing van het "Study and Data Acquisition Plan" een goede uitbreiding op het bestaande plan en stemt hiermee in.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

~~Inspecteur-generaal der Mijnen~~

5.1.2e

32

SPELREGELS VOOR HET AANBOD VAN NAM

Versie 27 maart

Aanleiding

Kabinet en Groningse bestuurders hebben eind januari afspraken gemaakt over een nieuw *Protocol Mijnbouwschade Groningen*. Vanaf 19 maart 2018 kan iedere bewoner met een schademelding die ná 31 maart 2017 is gedaan terecht bij de onafhankelijke *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen*.

Verzoek van kabinet en Groningse bestuurders aan NAM

Daarmee resteren nog ruim zesduizend 'oude' schademeldingen die vóór 31 maart 2017 zijn gedaan bij NAM of het Centrum Veilig Wonen (CVW) en nog niet zijn afgehandeld. Het kabinet heeft besloten dat deze schademeldingen onder het oude schadeprotocol worden afgehandeld. Kabinet en Groningse bestuurders hebben daarom NAM verzocht deze oude schademeldingen af te ronden en dit op een snelle en ruimhartige wijze te doen. NAM heeft ingestemd met dit verzoek. Vanaf 1 juli 2018 speelt NAM – conform de breed levende wens in de samenleving – geen rol meer in de afhandeling van schademeldingen.

Spelregels

Onderstaande spelregels worden gehanteerd ten behoeve van een vlotte afhandeling van de 'oude' schademeldingen. Toepassing van deze spelregels geeft schademelders duidelijkheid over wat men op hoofdlijnen kan verwachten. Voor een beperkt aantal meldingen zullen nog extra afwegingen nodig zijn.

SPELREGEL #1 – Afbakening 'oude' schademeldingen

De afhandeling door NAM betreft de openstaande schademeldingen van vóór 31 maart 2017. Dit houdt in:

- Nieuwe schademeldingen van ná 31 maart 2017 gaan niet mee in het aanbod van NAM – voor het melden van nieuwe schade kan men terecht bij de Tijdelijke Commissie.
- Reeds afgeronde schademeldingen worden niet heropend – dit geldt ook als men een voucher heeft geaccepteerd of als de 'oude' schademelding na 1 februari 2018 is afgerond.¹

SPELREGEL #2 – Antwoordtermijn

- Het aanbod van NAM geldt voor een periode van **3 weken** na dagtekening van de aanbiedingsbrief met daarin het aanbod van NAM. Schademelders wordt gevraagd om binnen deze termijn te reageren. De schademelder reageert schriftelijk en kan daarbij akkoord gaan met het aanbod of het afwijzen.
- Als de schademelder het aanbod afwijst vervalt vervolgens het aanbod.
- Het aanbod vervalt eveneens na het verstrijken van de antwoordtermijn van drie weken, behalve als dit tot een uitzonderlijk onredelijke situatie zou leiden (ziekte, verblijf in het buitenland, etc.).

SPELREGEL #3 – Aard van het aanbod van NAM

- Alle schademelders ontvangen voor 1 juli 2018 een aanbod van NAM waarbij alle gecalculeerde C-schades² worden vergoed, met uitzondering van schades die volgens de uitspraken van de Arbitrer Bodembeweging evident niet voor vergoeding in aanmerking komen (afgebladderde verf, waterschade, lekkend dak, etc.).
- Als de schademelder het aanbod afwijst vervalt automatisch het aanbod (conform spelregel 2b). De schademelder heeft de mogelijkheid om binnen drie weken na het vervallen van het aanbod de schademelding voor te leggen aan de Arbitrer Bodembeweging. De schade wordt dan vergoed conform de uitspraak van de Arbitrer.
- Als in deze situatie de schademelding groter is dan €25.000 (d.w.z. de optelsom van alle gecalculeerde C-schades) en de schademelder het aanbod afwijst wordt de schademelding automatisch voorgelegd aan de Arbitrer. De schade wordt dan vergoed conform de uitspraak van de Arbitrer.
- Indien het aanbod niet wordt geaccepteerd en de schademelding niet tijdig wordt voorgelegd aan de Arbitrer Bodembeweging, wordt de schademelding afgesloten.

SPELREGEL #4 – Geen nieuwe processtappen

Er worden geen nieuwe processtappen gezet in het proces van schadeafhandeling:

- NAM doet een aanbod op basis van de reeds aanwezige informatie in de vorm van de in het schadedossier beschikbare schaderapporten (zoals eerstelijnsrapport en eventueel contra-expertiserapport).

¹ Voor de volledigheid: het Besluit mijnbouwschade Groningen kent een hardheidsclausule (Artikel 14, lid 2) voor afgeronde schademeldingen.

² C-schade is het begrip dat gebruikt werd onder het oude schadeprotocol waarmee niet-aardbevingsgerelateerde schade wordt bedoeld. Vanzelfsprekend worden de reeds door NAM in het verleden erkende schades (A- en B-schades) ook vergoed door NAM. Voor de goede orde: deze schades tellen niet mee voor de optelsom tot €25.000.

- b. Het aanbod van NAM zal zijn gebaseerd op bestaande schadeopnames, met uitzondering van een klein aantal opnames buiten het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. Deze opnames worden op korte termijn afgerond. Op 31 maart 2018 wordt de Proef Buitengebied beëindigd.
- c. Bij afwezigheid van een calculatie wordt hierin zo spoedig mogelijk voorzien door een deskundig bureau of daartoe gekwalificeerde aannemer, op basis van de in Nederland geldende standaarden.
- d. De looptijd van vouchers blijft ongewijzigd. Schademelders behouden de vrije keuze tussen het aanbod van NAM of een eventuele openstaande voucher.

SPELREGEL #5 – Overig

- a. Het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGSS) en de mestkelderregeling blijven tot 1 juli 2018 onverkort van toepassing.
- b. Als een schademelding onderdeel is van een versterkingsoperatie (zoals de batch 1.467, Heft in Eigen Hand, Eigen Initiatief, Versterken op Bestelling) wordt deze meegenomen in de versterkingsoplossing.
- c. Voor schademelders met complexe schade,³ een woning in stutten of behorend tot de NCG-categorie 'maatwerk' zoekt NAM in overleg met de schadmelder naar een passende oplossing.⁴
- d. Schademelders die hun melding aan de rechter hebben voorgelegd ontvangen een aanbod van NAM.

SPELREGEL #6 – Toegang tot waardevermeerderingsregeling

- a. Als de woning *binnen* het werkingsgebied ligt van het oude schadeprotocol: schademelders die het aanbod van NAM accepteren krijgen toegang tot de waardevermeerderingsregeling, uitgevoerd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN).
- b. Als de woning *buiten* het werkingsgebied ligt van het oude schadeprotocol: schademelders die het aanbod van NAM accepteren komen in aanmerking voor een met de waardevermeerderingsregeling vergelijkbare voorziening.⁵
- c. Schademelders die de *voucher-buitengebied* hebben geaccepteerd komen in aanmerking voor een met de waardevermeerderingsregeling vergelijkbare voorziening.

SPELREGEL #7 – Uitbetaling

Als de schadmelder schriftelijk akkoord gaat met het aanbod van NAM ontvangt deze binnen 30 dagen een financiële vergoeding op de eigen bankrekening, tenzij de schadmelder de voorkeur geeft aan herstel via het Centrum Veilig Wonen.

SPELREGEL #8 – Rechter

Schademelders hebben te allen tijde het wettelijk recht om hun schademelding voor te leggen aan de burgerlijk rechter.

SPELREGEL #9 – Einddatum

Na 1 juli 2018 speelt NAM geen rol meer in de schadeafhandeling.

³ Voor complexe schades die bij de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) liggen probeert de casemanager van NCG tot bemiddeling te komen. U wordt hiervoor op korte termijn benaderd door de casemanager. De casemanager informeert u ook als onverhoopt blijkt dat deze poging niet tot een oplossing gaat leiden. In dat geval doet NAM een aanbod.

⁴ Voor de volledigheid: spelregel 3b is onverkort van toepassing. Dit betekent dat schademeldingen met een C-schade van meer dan €25.000 zullen worden voorgelegd aan de Arbitrer Bodembeweging.

⁵ Buiten het werkingsgebied van het oude schadeprotocol vergoedt NAM de schade op grond van de lange tijd die schademelders in onzekerheid hebben gezeten, er zal geen uitspraak worden gedaan over de vraag of de schade al dan niet veroorzaakt kan zijn door gaswinning in het Groningenveld.

341 ~~2~~

DE SPELREGELS TOEGEPAST – ENKELE VOORBEELDEN

Uw woning bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U hebt een bedrag van €7.000 aan A- en B-schades. Daarnaast zijn in het contra-expertiserapport nog zeven C-schades opgenomen. Deze C-schades worden gecalculleerd op een bedrag van €5.000 in totaal. In totaal krijgt u een aanbod van NAM van $A+B+C = €7.000 + €5.000 = €12.000$. Daarnaast kunt u een verzoek indienen voor de waardevermeerderingsregeling bij Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN), ter waarde van maximaal €4.000.

Uw woning bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U hebt in het verleden de voucher geaccepteerd – dit is de **voucher-binnengebied**. Uw schademelding is daarmee afgerond. U komt niet in aanmerking voor een aanbod van NAM.

Uw woning bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U heeft in 2012 aardbevings-schade gemeld. De experts waren in 2013 echter van mening dat er bij uw woning geen sprake was van aardbevings-schade (**eenzijdig gesloten C-dossier**). Dit betekent dat NAM uw schademelding heeft afgerond zonder u een aanbod te doen. In 2017 had u de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor de voucherregeling (**voucher-binnengebied**). U heeft hier van afgezien. U komt niet in aanmerking voor een aanbod van NAM.

U bent **agrariër** en u heeft schade aan uw schuur. Uw schuur bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. Eigenlijk zou u de schuur het liefste willen vervangen. NAM zal u een aanbod doen en daarbij gebruik maken van de mogelijkheden van het Programma Groninger Schuren en Stallen (PGGS).

Uw woning bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol en is aangemerkt als een **complexe schade**. Uw totale C-schade bedraagt €32.000. NAM zal een maatwerkoplossing aan u voorstellen. Indien u het aanbod niet accepteert wordt uw schademelding voorgelegd aan de Arbitrer Bodembeweging, tenzij u eerder met NAM tot overeenstemming komt. Daarnaast kunt u bij SNN een verzoek indienen voor de waardevermeerderingsregeling ter waarde van maximaal €4.000.

Uw woning bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol en is aangemerkt als een **complexe schade**. Uw totale C-schade bedraagt €12.000. NAM zal een maatwerkoplossing aan u voorstellen. Daarnaast kunt u bij SNN een verzoek indienen voor de waardevermeerderingsregeling ter waarde van maximaal €4.000.

Uw woning bevindt zich in het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U heeft **meer dan €25.000 aan C-schade**. Uw schade is niet aangemerkt als complexe schade. U ontvangt een aanbod van NAM. Indien u het aanbod niet accepteert wordt uw schademelding automatisch voorgelegd aan de Arbitrer Bodembeweging. Daarnaast kunt u bij SNN een verzoek indienen voor de waardevermeerderingsregeling ter waarde van maximaal €4.000.

Uw woning bevindt zich **buiten** het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U bent onderdeel van de Proef Buitengebied en u hebt in het verleden een voucher van €1.500 geaccepteerd (de **voucher-buitengebied**). Daarmee is uw schademelding afgerond. U ontvangt geen aanbod van NAM. U komt wel in aanmerking voor een met de waardevermeerderingsregeling vergelijkbare voorziening. Deze is in uw geval gelijk aan €4.000.

Uw woning bevindt zich **buiten** het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U bent onderdeel van de Proef Buitengebied en u hebt **nog geen voucher geaccepteerd** (**voucher-buitengebied**). Uw schade wordt gecalculleerd en u blijkt €11.000 aan schade te hebben. U ontvangt een aanbod van NAM voor dit bedrag, vermeerderd met een met de waardevermeerderingsregeling vergelijkbare voorziening. Deze is in uw geval gelijk aan €4.000.

Uw woning bevindt zich **buiten** het werkingsgebied van het oude schadeprotocol. U bent onderdeel van de Proef Buitengebied en uw schade wordt gecalculleerd. Uw schade bedraagt €34.000. U ontvangt een aanbod van NAM, vermeerderd met een met de waardevermeerderingsregeling vergelijkbare voorziening. Deze is in uw geval gelijk aan €4.000. Indien u het aanbod niet accepteert, wordt uw schademelding voorgelegd aan de Arbitrer Bodembeweging.

Afdeling bestuursrechtspraak
Van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EK Den Haag

RAAD VAN STATE INGEKOMEN	
03 APR. 2019	
ZAAKNR.	
AAN:	5.1.2e
BEHANDELD DO:	PAR: 10

Warffum, 10-December 2018

Geachte Dames en Heren,

Bij dezen wil ik gebruik maken van de mogelijkheid een paar aanvullende stukken in te sturen in verband met de zaak van het instemmingsbesluit Groninger gasveld 2018-2019 van minister Wiebes inzake de gaswinning in Groningen met kenmerk DGETM/EO / 18219286.

Net als 5.1.2e lees ik met grote ergernis het dagelijkse feuilleton in het Dagblad van het Noorden getiteld "Ik wacht". Zelf was ik ook al van plan U hierop te attenderen. Rechters houden zich aan wetsteksten, procedures en precedents, maar er zitten natuurlijk wel mensen achter voor wie dat is bedoeld en die daarmee moeten worden beschermd. Dus ter aanvulling stuur ik U maar de laatste drie afleveringen. Dit feuilleton illustreert mijns inziens de urgentie om de gaswinning in Groningen zo snel mogelijk te beëindigen. Het lijkt me nuttig, dat ook de ambtenaren op het ministerie van EZK eens zien wat ze allemaal aanrichten.

Een tweede punt dat ik alvast onder Uw aandacht wil brengen is de treurige gang van zaken rond de schadeafhandeling. Ter illustratie voeg ik een bijlage bij met de cijfers van hun prestatie, die onder de rubriek "Nieuws" op hun website zijn te vinden. De organisatie is niet in staat binnen een redelijke termijn een besluit te nemen en overschrijdt daarmee in ieder geval een wettelijke norm en ook een fatsoensnorm. Als je nu een melding doet heb je over 1,5 à 2 jaar uitsluitel. Ondertussen wordt het verband in de huizen niet hersteld, er treden verdere verzakkingen op en de schade wordt erger. Verder zit er een stijgende lijn in het aantal schademeldingen per week. Het lijkt me dat hier structureel moet worden ingegrepen. Ter zitting zal ik daar ook nog wel op terugkomen.

Inmiddels teken ik,

Hoogachtend,

5.1.2e

Overzicht TCMG vanaf 1 April 2018

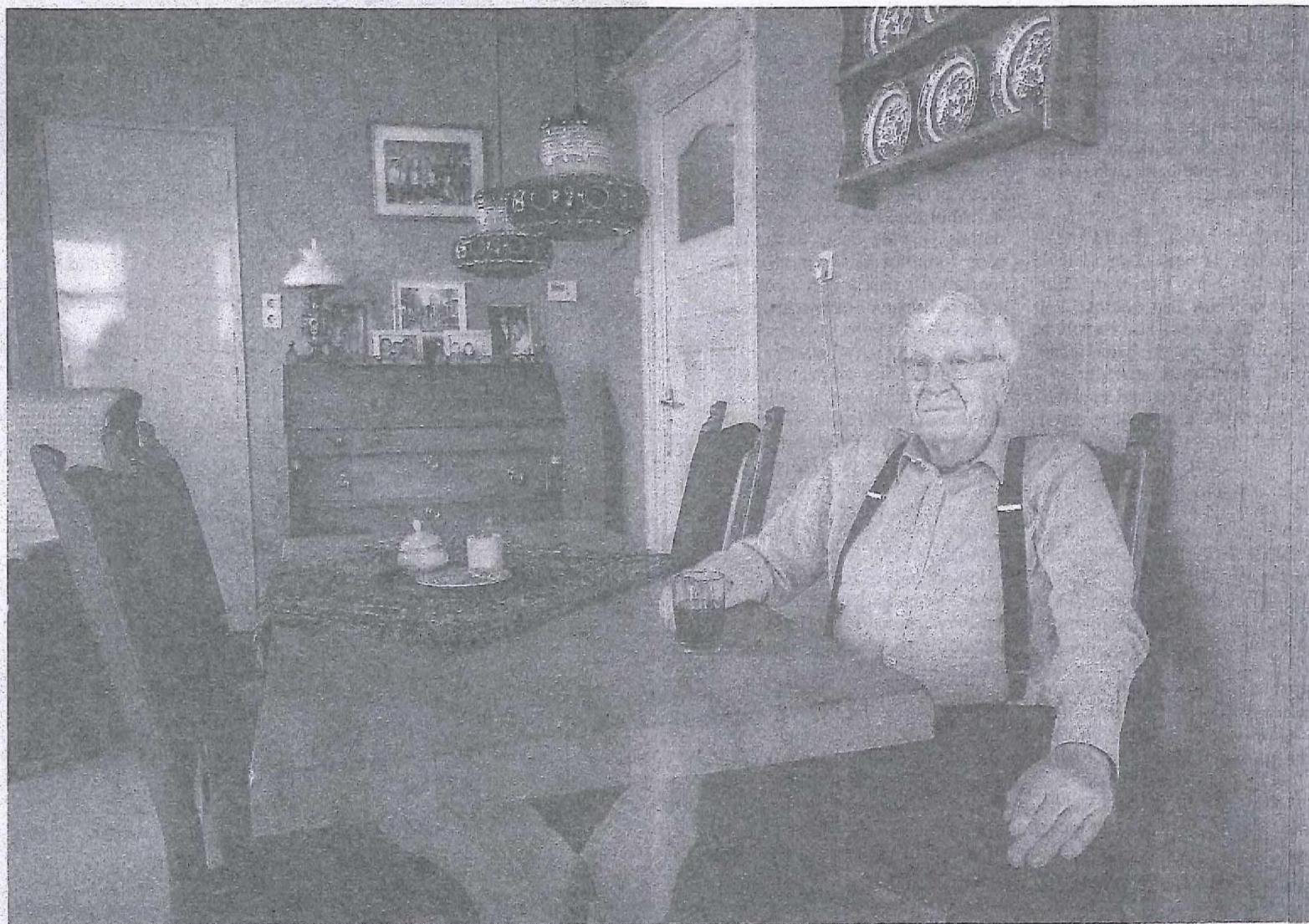
Week	Aantal meldingen	Aantal opnames	Aantal besluiten	Open gevallen
23-03-2018	285			13.472 (CVW)
30-03-2018	215			
08-04-2018	206			
16-04-2018	92			
20-04-2018	485			
27-04-2018	204			
04-05-2018	261			
18-05-2018	189		eerste	
25-05-2018	137			
19-06-2018				166 AOS
22-06-018	104	100		
Totaal 2° kw 1678				
20-07-2018		1000 (totaal)	tientallen (30?)	
27-07-2018		167	15	
03-08-2018			110	
24-08-2018		191	75	
31-08-2018	133	163	189	17.370
07-09-2018				111 AOS
14-09-2018		135	74	
19-09-2018			€ 1.8 miljoen betaald - gem. € 3.508,-	
21-09-2018		146	100	
28-09-2018			272	1679 adv.rapp.tot
Totaal 3° kw 133				
05-10-2018		973	110	
12-10-2018			144	

Bylage 1

Bylage 2

'Ik voel me enorm besodemieterd'

Een jaar na de aardbeving in Zeerijp wachten nog veel Groningers op een oplossing voor de schade aan hun huis. *Ik wacht!* is een serie over mensen die het wachten zat zijn. Vandaag aflevering 71: Berend Jan en Grietje Ina Westerdijk.

Ik wacht!

Een jaar na
de beving in Zeerijp

DAGBLAD SERIE

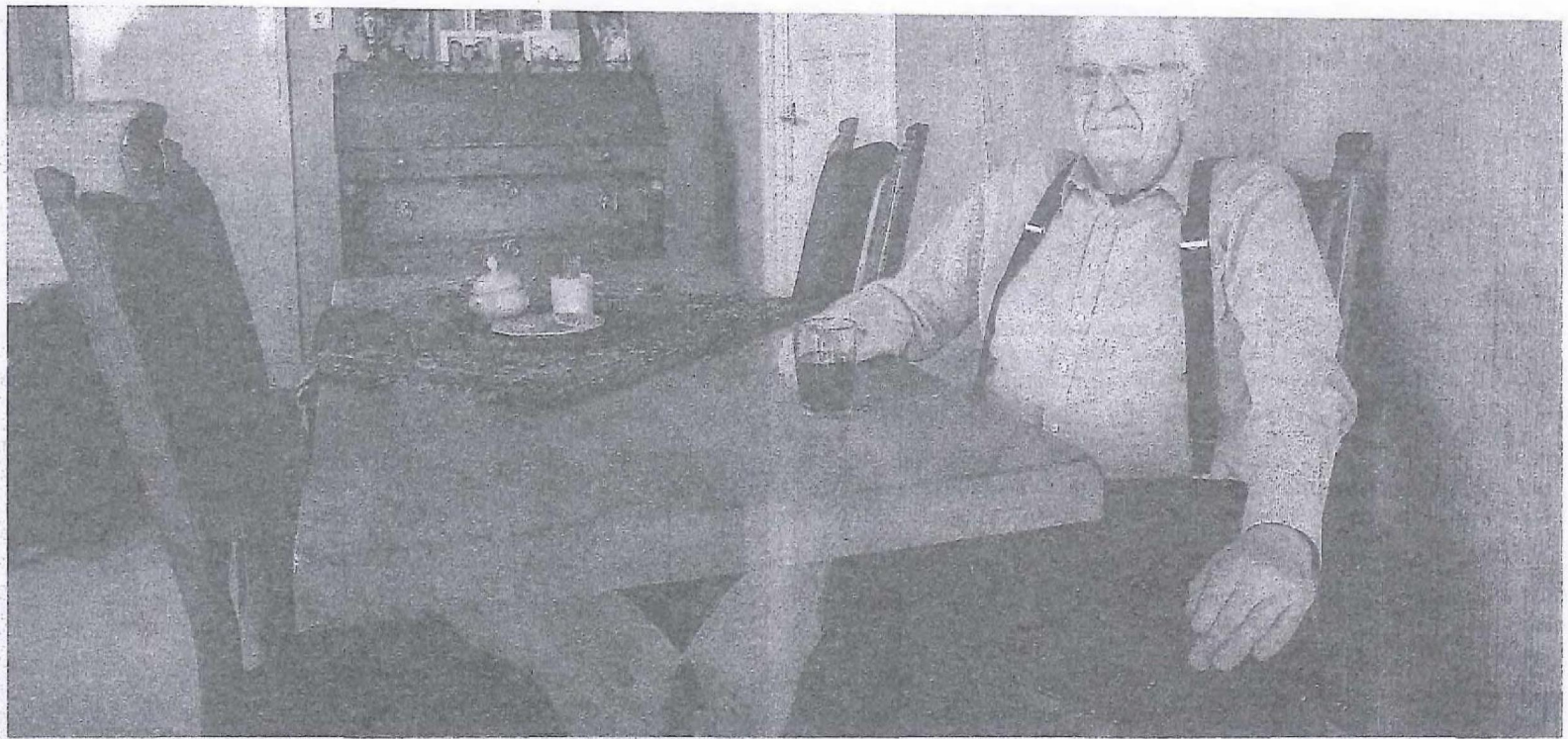
Berend Jan Westerdijk: „Ik houd er rekening mee dat ik nog wel een paar jaar meekan.” FOTO JAN ZEEMAN

over mensen die het wachten zat zijn. Vandaag aflevering 71: Berend Jan en Grietje Ina Westerdijk.

Ik wacht!

Een jaar na de beving in Zeerijp

DAGBLAD SERIE

Berend Jan Westerdijk: „Ik houd er rekening mee dat ik nog wel een paar jaar meekan.” FOTO JAN ZEEMAN

INA REITZEMA

Het statige huis van Berend Jan (83) en Grietje Ina Westerdijk (77) is niet meer te redden. De woning, in 1924 gebouwd door grootvader Westerdijk, heeft te veel scheuren. „Het is schrijnend wat er gebeurt met het historisch erfgoed in ons mooie Groningen”, zegt Westerdijk.

Hij mag dan op leeftijd zijn, de agrarisch ondernemer verkeert in goede gezondheid en is nog altijd zeer strijdbaar. Als voorzitter van Stichting Boerenbelang Mijnbouwschade strijdt hij voor een eerlijke schadevergoeding voor de getroffen agrariërs in het aardbevingsgebied.

De pootaardappelboer was 15 jaar toen hij in 1950 bij zijn grootmoeder op de familieboerderij kwam wonen. Middenin het veld, net buiten Garst-

huizen. Hij houdt van die plek en het huis. „Mijn grootvader heeft hier voor mij de basis gelegd.” In 1957 werd hij eigenaar. Inmiddels bestiert hij de boerderij samen met zijn zoon en een kleinzoon, maar hij woont nog altijd met zijn vrouw in het statige en gemoderniseerde huis bij de boerderij. Zoon en kleinzoon wonen ernaast.

In 2003 ontdekte Westerdijk de eerste scheuren, in de hal. Hij werd met een kluitje in het riet gestuurd door de NAM. De schade zou zijn veroorzaakt door fluctuaties in de grondwaterstand.

Na de krachtige aardbeving in Huizinge in 2012 ontstonden tot Westerdijks grote ontzetting scheuren in vrijwel alle muren van de woning en de grote landbouwschuur daarachter. „Waarom is niet eerder ingegrepen? De NAM heeft geweldig

verzaakt. Het was al heel lang bekend dat door gaswinning schade kon ontstaan. Ze hebben uit bepaalde velden ook te veel gehaald, waardoor de druk niet goed verdeeld was.”

Er volgde een jarenlange strijd met veel inspecties en onderzoeken. Aanvankelijk was het advies de scheuren te repareren en te verstevigen met zogenaamde wikkels. Westerdijk ging niet akkoord. „Ik hoef er niet beter van te worden. Maar de schade moet betaald en helemaal gerepareerd worden.”

Westerdijk zag zijn woning steeds slechter worden. „Zelfs de isolatie van de muren en het plastic daarachter is stuk. Het vocht komt naar binnen. De fundering is kapot.” In 2016 constateerde Arcadis dat het huis onherstelbaar was beschadigd. Repareren en versterken is veel te duur. De

Naam: Berend Jan en Grietje Ina Westerdijk
Leeftijd: 83 en 77 jaar
Woonplaats: Garsthuizen
Beroep: akkerbouwer
Huis: woonhuis bij familieboerderij

schuur kan wel gerepareerd worden. Hij kreeg een bod voor nieuwbouw, maar daarvoor kan hij zijn huis bij lange na niet herbouwen. „Ik voel me ongelofelijk besodemieterd.”

Hij heeft geen goed woord over voor de werkwijze van de NAM. „Die traineert zaken heel bewust. Ik heb handboeken gelezen waarin staat hoe werknemers gedupeerde huiseigenaren op een dwaalspoor moeten zetten. Zo doortrapt en gemeen. Al die smoezen.” Wat hem het meeste dwarszit? „Ik heb er geen moeite

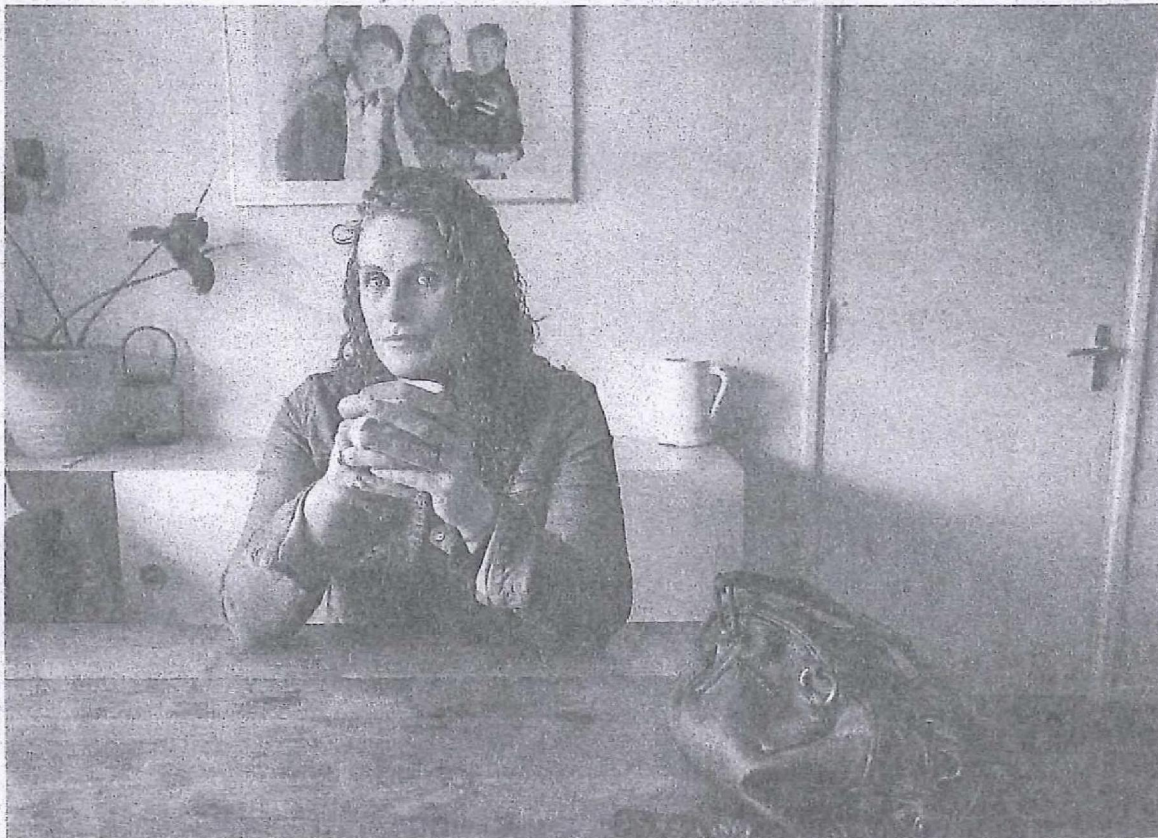
mee dat ze hier gas winnen. Wel dat ze verrekken de schade te vergoeden die anderen daarvan ondervinden.”

Westerdijk heeft zich er inmiddels bij neergelegd dat de mooie familiewoning wordt gesloopt. Hij heeft zelf een nieuw huis ontworpen. Voor hem en zijn vrouw. „Ik houd er rekening mee dat ik nog wel een paar jaar meekan”, zegt hij met gevoel voor humor. „En ik wil hier blijven wonen.” Westerdijk zorgt al jaren voor zijn zieke vrouw. „Ik heb haar altijd beloofd thuis voor haar te zorgen.”

Maar alles is nog niet rond. „We wachten op de uitnodiging van de arbiter. Als het zover is, heb ik mijn tekening en berekeningen in ieder geval klaarliggen.” Hij focust zich niet op een datum voor zijn bouwproject. „Dat valt altijd tegen. En het dak lekt hier gelukkig nog niet.”

'Het huis moest in drie weken worden versterkt'

Ruim een jaar na de aardbeving in Zeerijp wachten nog veel Groningers op een oplossing voor de schade aan hun huis. *Ik wacht* is een serie over mensen die het wachten zat zijn. Vandaag aflevering 72: Marjolein Drent uit Middelstum.

Marjolein Drent: 'Mijn woongenot is er zwaar op achteruit gegaan'. FOTO: JAN ZEEMAN

MANNUS VAN DER LAAN

Marjolein Drent staat goedgehumt in Martjesmarkt, een winkel in Middelstum waar ze tweedehands kleding verkoopt. Laat het woord 'aardbevingen' vallen en haar gezicht betreft. Ze heeft geen koophuis, maar ook voor veel huurders is de aardbevingsellende niet te overzien.

Het rijtje huurwoningen aan de Akkerstraat was ruim drie jaar geleden het eerste versterkingsproject in Middelstum. Een vertegenwoor-

king eens haar huis bezocht, kon ze haar ogen niet geloven. „Het was een enorme bende. De bouwvakkers zaten te zagen en timmeren in de woonkamer. Van tevoren hadden ze beloofd dat niet te doen. Ook hadden ze gezegd alles te zullen aflakken en beschermen met plastic. Dat

Naam: Marjolein Drent
Leeftijd: 37 jaar
Woonplaats: Middelstum
Beroep: kledingverkoopster
Huis: huurwoning van Marenland

haar huis, zo heet wordt het. Als ze het zelf mocht bepalen, zou ze de waterpomp wegdoen. „Het liefst heb ik mijn oude woning weer terug. Qua woongenot zijn we er zwaar op achteruit gegaan. Alleen het schuurtje is een verbetering. Maar je went eraan.”

met
aan
aan-

k
u is

per

it
en

nsen.
or de
sinds

it Ten
inkel.
e Vrij-
chtig
eel is
e Wil-

s ver-
ft een
elder,
egane
Yaard
n dat
de tijd

kam-
n met
e een
re een
shen

I

derden mensen.
rplaats voor de
het eerst sinds
ol.

Offringa uit Ten
door de winkel.
al sinds de Vrij-
is toch prachtig
open is. Zoveel is
derd", zegt Wil-

gelegelijk iets ver-
eerhal heeft een
ing in de kelder,
t op de begane
n van De Waard
„Misschien dat
ugkomt. De tijd
gt Poel.

zijn echte kam-
begonnen met
namen we een
i hebben we een
Etty. Ze hebben
n bij zich. „We
on even kijken.”
oden is een van
loorwinkels in

zig vaste krach-
keinden zijn er
de zaak.

zich bij binnen-

Marjolein Drent: 'Mijn woongenot is er zwaar op achteruit gegaan'. FOTO: JAN ZEEMAN

MANNUS VAN DER LAAN

Marjolein Drent staat goedgemutst in Martjesmarkt, een winkel in Middelstum waar ze tweedehands kleding verkoopt. Laat het woord 'aardbevingen' vallen en haar gezicht betreft. Ze heeft geen koophuis, maar ook voor veel huurders is de aardbevingsellende niet te overzien.

Het rijtje huurwoningen aan de Akkerstraat was ruim drie jaar geleden het eerste versterkingsproject in Middelstum. Een vertegenwoordiger van Woongroep Marenland kwam op zekere dag langs met het bericht dat haar huis verstevigd zou worden.

„Hij overviel ons een beetje, omdat ze het huis in een mum van tijd wilden versterken. Over een paar weken zouden ze al beginnen.”

Ze kreeg het aanbod om met haar man en vier jonge kinderen tijdelijk haar intrek te nemen in een stacaravan bij de haven. „Dat wilde ik niet. In de zomer had ik het misschien nog wel leuk gevonden, maar niet in de winter.”

Op de vraag wat ze dan wilde, hoefde ze niet lang na te denken. Ze wist dat een bungalow in haar woonplaats al een poos te koop stond. „Ik heb de woningcorporatie gevraagd of ik daar tijdelijk in kon, want de woning stond leeg. Dat heeft Marenland voor mij geregeld.”

In de muren van haar huis in de Akkerstraat zaten veel scheuren. „Die liepen door het hele blok heen.” Versterking was dus geen overbodige luxe. Maar de aannemer moest de klus klaren in drie weken. Het was een pilot. Toen ze tijdens de verster-

king eens haar huis bezocht, kon ze haar ogen niet geloven. „Het was een enorme bende. De bouwvakkers zaten te zagen en timmeren in de woonkamer. Van tevoren hadden ze beloofd dat niet te doen. Ook hadden ze gezegd alles te zullen afplakken en beschermen met plastic. Dat hebben ze niet gedaan. Alles kwam goed, kreeg ik te horen.”

Wat haar vreselijk stoorde is dat de deuren van haar huis open stonden. „Van buurtbewoners kreeg ik te horen: 'Marjolein, we zijn ook even in je huis geweest. Wat een bende.' Ik was perplex. Je mag niet zomaar jan en alleman in je huis laten.”

Na drie weken was de versterking gereed. De vier woningen zijn aan de buitenkant gestript. Eromheen is een nieuwe schil gekomen. Van buiten ziet haar huis er als nieuw uit, terwijl het van binnen nog net zo oogt als een halve eeuw geleden.

In haar huis werd ook een waterpomp geplaatst. „We kregen een snelle instructie. Eerst werd ons verteld dat we alle ramen potdicht moesten houden, later kregen we te horen dat er best een raampje open mocht. Heel tegenstrijdig. Voor de versterking was de woning erg vochtig. Daarna werd deze kurkdroog. Overal in het houtwerk ontstonden scheuren. Niet van aardbevingen, maar van de droogte. Ook het laminaat in de huizen trok krom.”

's Zomers is het niet te harden in

Naam: Marjolein Drent
Leeftijd: 37 jaar
Woonplaats: Middelstum
Beroep: kledingverkoopster
Huis: huurwoning van Marenland

haar huis, zo heet wordt het. Als ze het zelf mocht bepalen, zou ze de waterpomp wegdoen. „Het liefst heb ik mijn oude woning weer terug. Qua woongenot zijn we er zwaar op achteruit gegaan. Alleen het schuurtje is een verbetering. Maar je went eraan.”

Voor de versterking was haar verteld dat de planten die binnen een meter van het huis stonden weg moesten. „Ik had een prachtige tuin met vlinderstruiken. Na de verbouwing was alles weg rond mijn huis. De hele tuin was verdwenen.”

In opdracht van Marenland is een nieuwe tuin aangelegd. „De tuin is bestraat en er zijn graszoden neergelegd. We hebben totaal geen inspraak gehad over de inrichting van de tuin. Het werd gepresenteerd als een strak plaatje. De uitvoerder beweerde achteraf dat er juist wel inspraak was. Ongelofelijk.”

Ook was beloofd dat de oprit werd betegeld. „Dat is niet gebeurd, dus dat hebben we zelf maar gedaan. Het erge was dat we door de uitvoerder werden weggezet als leugenaars. Dat was echt heel vuil.”

We wilden graag dat de oude schutting bleef. „Tegen de afspraak in hebben ze de halve schutting gesloopt. De deur hebben ze afgezaagd en uit het lood opgehangen. 'U wou toch geen schutting', zeiden ze tegen mij. De schutting is het enige waar ik nu nog op wacht. Al drie jaar.”

Bylage 4

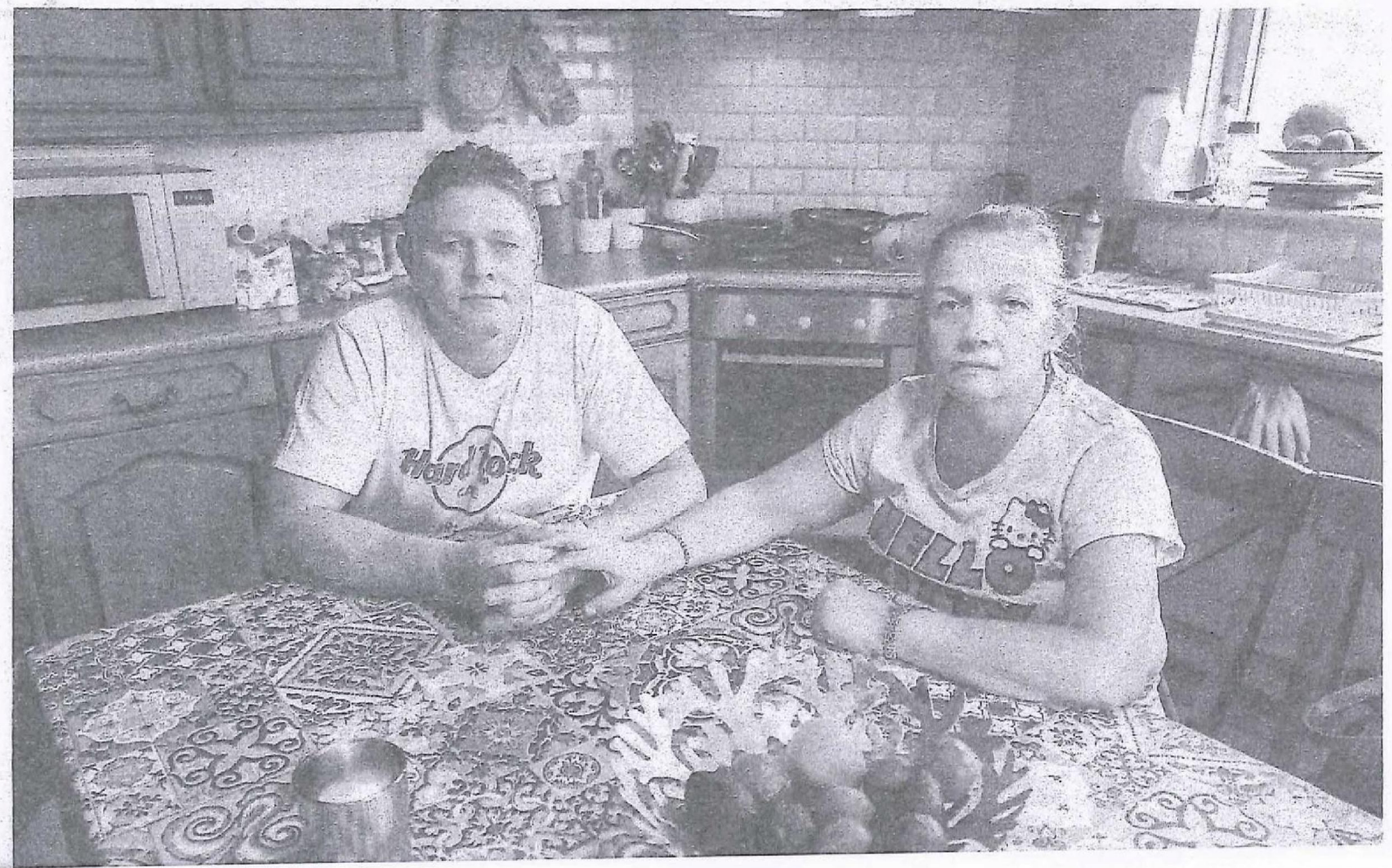
GRO

23 dinsdag
2 april 2019

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

Gevangen in een ziekmakend huis

Een jaar na de aardbeving in Zee-rijp wachten nog veel Groningers op een oplossing voor de schade aan hun huis. *Ik Wacht!* is een serie over mensen die het wachten zat zijn. Vandaag aflevering 73: Bert Hadders en Sylvia Paulette de Rugama-Hadders uit Zuidbroek.

Ik wacht!

LOUIS VAN KELCKHOVEN

Dertien jaar hadden Bert Hadders en zijn vrouw Sylvia Paulette de Rugama-Hadders plezier van hun huis op De Gouden Driehoek in Zuidbroek. Een huis dat hij in 2002 met zijn vader bouwde. De Gouden Driehoek is een ideale plek waar wonen en werken gecombineerd mogen worden. Want Hadders heeft een timmer- en klussenbedrijf, hij is nota bene gecertificeerd aardbevingsschadehersteller.

Opvallend element van de stolp-woning aan de Beneluxweg is dat het huis volledig onderkelderd is. Een kelder van 9,5 bij 13 meter, zeg 130 vierkante meter, met kantoorruimte, een keuken, slaap- en woonkamer. „Toen mijn vader en ik hier aan het bouwen waren, werd ons wel eens gekscherend gevraagd of we een bunker bouwden. We deden het anders en wilden het extra goed doen. Zo is de keldervloer van 25

centimeter dik gewapend beton.”

Een kelder voor de eeuwigheid. Totdat in februari 2015 een aardbeving de muren in de kelder deed scheuren. In het begin was het een laagje water in de hoek van de kelder. In juni, in de natte zomer, stond er 20 centimeter water in de kelder.

Inmiddels is de kelder, feitelijk een grote bak beton in de grond waar het huis op rust, op tien plaatsen gescheurd. Als gevolg verschijnen ook scheuren in de muren boven het maaiveld. „Het vermoeden bestaat”, zegt Hadders, „dat dit huis stomtoevallig op een breuklijn is gebouwd.”

Hadders vertelt hoe de schade-expert van het Centrum Veilig Wonen (CVW), dat eerst niet thuis gaf, dacht dat het met 800 euro wel klaar was. Kelderexpert Bescon uit Hoogeveen schatte de reparatiekosten op 36.000 euro. Het CVW kwam inmiddels tot 11.000 euro. De derde expert schatte het schadebedrag op 41.000 euro. Hadders wilde of een goed bod

van de NAM, of een uitspraak van de arbiter van het CVW.

De arbiter zou zes weken na het opnemen van de schade een uitspraak doen. „Na zes weken en één dag heb ik de telefoon gepakt. De uitspraak bleek vier weken uitgesteld, omdat de arbiter op vakantie was. Uiteindelijk kwam het CVW na zestien weken met een schadebedrag van 23.500 euro. De twee schadebedragen 11.000 en 41.000 euro bij elkaar opgeteld en gedeeld door twee. De NAM bood uiteindelijk 22.000 euro. De werkelijke schade bedraagt inmiddels 150.000 euro.”

Hadders heeft alles afgewezen. „Ik moet nog een afspraak maken met de expert van mijn rechtsbijstandverzekering, die ik gelukkig al tien-tallen jaren heb. Met zijn uitspraak stap ik naar de rechtbank. Dat gaat weer twee jaar duren, maar ik weet niet of we dan nog leven.”

In 2017 kwam Hadders een uur eerder dan gebruikelijk thuis en vond zijn vrouw buiten bewustzijn

Naam: Bert Hadders (1967) en Sylvia Paulette de Rugama-Hadders (1966)

Woonplaats: Zuidbroek

Beroep: timmer- en klussenbedrijf

Huis: stolp-woning, bouwjaar 2002

in de slaapkamer. Terwijl Hadders de ambulancebroeders voorging naar de slaapkamer, was de huisarts bezig zijn vrouw te reanimeren. „Als ik om vijf uur thuis was gekomen, had ik haar dood gevonden.”

Experts zeggen dat de schimmel in de kelder voor een gevaarlijk tot zeer gevaarlijk leefmilieu in het woongedeelte zorgt. „Iemand die de schade kwam opnemen, wist niet hoe snel hij weer naar buiten moest”, zegt Hadders, terwijl hij voorgaat naar de kelder. Een naar-geestige ruimte, waar het water in plassen op de vloer staat en vocht alles kapotmaakt en doet stinken.

„In principe”, zegt Hadders, „is het huis onbewoonbaar. Maar als wij er nu uitgaan, weten we zeker dat

het jaren gaat duren voordat de schade wordt hersteld, als die dan ooit wordt hersteld.” Dus blijft het echtpaar noodgedwongen wonen in een beschadigd huis met een rond-uit ongezond leefmilieu.

Hadders constateert dat hij onver- schillig wordt. „Je ziet de heleboel met een rotgang naar de verdomme- nis gaan. Het is emotioneel, want ik heb dit huis samen met mijn inmid- dels overleden vader gebouwd.” Beiden hebben meerdere keren long- ontsteking gehad. Zij lijdt aan hart- ritmestoornissen. Het is een ziek- makend huis.

Het is ruim vier jaar na de eerste schade. „Vroeger kon je mij overal neerzetten”, zegt Hadders, „en dan sliep ik meteen. Tegenwoordig ben ik vijf, zes keer per nacht wakker. Het is al mooi als ik anderhalf uur achter elkaar doorslaap. Ik gebruik slaap- medicatie, heb concentratieproble- men en een kort lontje. Wij gaan er fysiek en geestelijk aan onderdoor. Het is gewoon onmenselijk.”

Terug naar Rottumerplaat, maar nu naar de echte

Hij woonde de eerste vijftien jaar van zijn leven op Rottumerplaat. De straat in Delfzijl welteverstaan. Nu woont Aaldrik Pot er weer, samen met zijn vrouw Nicolette Branderhorst. Maar dan op het echte Rottumerplaat, het verder onbewoonde eiland in de Waddenzee.

MAAIKE TRIMBACH

Het telefoongesprek gaat met horten en stoten. Op een onbewoond eiland zijn telefoonverbindingen en wifi niet de

eerste prioriteit. Maar ook via een slechte verbinding is duidelijk te horen dat vogelwachter Aaldrik Pot met volle teugen geniet op Rottumerplaat. „O, drie zilverreigers! Even wachten, die moet ik noteren.”

Vier maanden per jaar zijn Rottumerplaat en Rottumeroog bewoond door vogelwachters. Ze tellen broedvogels, doen onderzoek naar hun gedrag en brengen andere fauna en flora in kaart.

„Ik woonde als kind op Rottumerplaat in Delfzijl en liep via Robbenplaat en andere naar Waddenplaten vernoemde straten naar mijn school, de Brandaris”, zegt Pot (45). „De namen fascineerden mij toen al. Later ging ik vogelen langs de kust en nog weer later werd ik gids op Terschelling, ik heb vogelonderzoek

gedaan op Schier en ik ben ook wel eens op Rottumerplaat geweest. „Het was mijn droom om daar ook een keer vogelwachter te mogen zijn. Maar op Rottumerplaat zat jarenlang een vast stel, dat elk jaar terugkwam. Ik kreeg een andere baan en het raakte een beetje naar de achtergrond.”

Pot en zijn vrouw Nicolette Branderhorst – ‘zij is ook een echt buitenmens’ – wilden graag een tijdje op een afgelegen plek wonen. „Een collega tipte mij dat ze iemand zochten voor Rottumerplaat. Toen ik het Ni-

colette vertelde, was ze bijna nog enthousiaster dan ik.”

Vorig jaar mochten ze tien dagen proefdraaien. „Dat was fantastisch.” Maar nu is het echt. Afgelopen vrijdag zijn ze op Rottumerplaat afgezet en over vier maanden worden ze weer opgehaald.

Pot probeert de komende tijd elke dag een Twitterberichtje vanaf Rottumerplaat te sturen en schrijft elke week een verslag op boswachters- blog.nl.